

קובץ מחנה קיץ

שיחות, מכתבים וכתבי"ק בקשר להמעלה וגודל חובת
ההשתדלות לרשום ילדים למחנות קיץ על טהרת הקודש

תשורה למשתתפי

כינוס השלוחים האיזורי - העשרים

שע"י בית ליובאוויטש פאריז - צרפת

ימים הסמוכים לב' אייר ה'תשע"ט ♦ "לכתחילה אריבער"

פתח דבר

לכבוד כינוס השלוחים שמחים הננו להגיש תשורה למשתתפי כינוס השלוחים העשרים האזורי שע"י בית ליובאוויטש פאריז, שמחים הננו להגיש בזה את הקובץ הנוכחי המכיל:

שער ראשון: שיחות קודש בקשר לחשיבות המחנה קיץ, המעלות שבמחנה קיץ וגודל חובת ההשתדלות לרשום הילדים למחנות קיץ על טהרת הקודש, נסדר ע"פ סדר השנים להראות החשיבות שייחס הרבי למחנות קיץ ועורר על זה כבר מתחילת הקיץ כמעט מידי שנה בשנה. יש לציין שנלקטו רק השיחות שתורגמו כבר ללה"ק, ע"י "ועד הנחות בלה"ק" ועדיין חסרים הרבה שיחות שלא הובאו בקובץ, במיוחד משנות ה"למ"דים, כי בקובץ הובאו רק השיחות שתורגמו ללה"ק ושהיו תח"י בזמן עריכת ליקוט זה.

שער שני: צילומי כתבי יד קודש בקשר למחנות קיץ.

השיחות נלקטו ע"י הרה"ח ר' משה שי' גורארי', ליקוט הכתי"ק ע"י הרה"ח ר' שמואל שי' לובעצקי.

כמו"כ מובאים בזה שלושה מכתבים מכ"ק אדמו"ר באנגלית - ובתרגום לצרפתית - בקשר למחנה קיץ אשר העניק הרב שמואל שי' לו ותודתנו נתונה לו.

ויה"ר שע"י עבודת השלוחים באופן ד"ופרצת" למלאות רצונו ושאיפתו של כ"ק אדמו"ר לתקן עולם במלכות ש-ד-י, וע"י ההליכה ברכיו נזכה להתגלותו בקרוב ממש ויוכל לומר ראו גידולים שגידלתי!

ב' אייר תפארת שבתפארת
לכתחילה אריבער" ה'תשע"ט

הנהלת בית ליובאוויטש פאריז

טיער ראטיון

שיחות קודש

גודל חובת ההשיתדות לרשום ילדים למחנות קיץ על טהרת הקודש

מבחוץ - קעמפ, ומבפנים - ישיבה

◀ יום ב' דחג השבועות תשט"ז

כבר דובר פעם, שמצד זה שנמצאים עתה בזמן של חושך כפול ומכופל, הרי ההנהגה עתה היא בב' קיום הפכיים:

מצד אחד - "שמים חושך לאור ואור לחושך"; אבל לאידך גיסא - ההנהגה עתה היא באופן ד"בקעה בקעה התמלאי דיגרי זהב". כלומר: אם רק הולכים בדרך של הרחבה - אזי לא חסר ממון עבור שום ענין שבקדושה. ומה שלפעמים חסר - הרי זה מפני ש"סותמים" את הצינור (עי"ז שהולכים בדרך של צמצום ולא בדרך של הרחבה), ובמילא אין להממון מהיכן ליכנס...

ומכיון שעתה לא חסר דבר וההנהגה היא בהרחבה - הרי גם ענינים שפעם נחשבו ל"מותרות", אפשר לנצלם עתה בקדושה, ומכיון שאפשר לנצל ענינים אלו לקדושה - הרי מובן שצריכים לנצלם לקדושה. והיינו, שיש ב' דרכים כיצד להתנהג עם עניני מותרות: א) להימנע מהם, ב) לנצלם לקדושה. ומובן שהדרך הב' היא גם משתלמת יותר וגם קלה יותר.

כלפי מה הדברים אמורים?

בעבר, ולא רק בעבר, אלא גם בשנים האחרונות - ה' הסדר, שהילדים היו לומדים ב"חדר" או בשיבה במשך כל היום, ורק פעמיים בשנה - לפני פסח ולפני ראש-

השנה - הי' "בין הזמנים".

וגם זה הי' (לא מצד הילדים או מצד המלמדים, אלא) מצד נשי המלמדים ("די רבי'צנס") - שהיו צריכות לנקות את הבית לפחות ב' פעמים בשנה (ע"ד שמצינו בנוגע לאבני המזבח, ש"מלבנים אותן פעמים בשנה"): פעם אחת - קודם הפסח, כדי לבער את החמץ, ובמילא היו מסירים בשעת מעשה גם את ה"קורי עכביש"... ועד"ז קודם ראש-השנה, ובמילא לא הי' מקום ללמוד בו.

ומהנהגה זו - גדלו ילדים בריאים ברוחניות ובריאים בגשמיות.

אבל עתה - ובפרט ב"אמריקא" - הסדר הוא באופן אחר:

כיון שהילדים "עייפים ויגעיים" מהשעות האחדות שהם לומדים - ישנו "וויק-ענד", דהיינו שנוסעים מחוץ לעיר מיום ששי בשבוע עד יום ראשון בשבוע, ויש "מהדרים" כבר מיום חמישי בשבוע... - בנוגע לתוספת שבת ויו"ט מלפני ומלאחרי, ישנו "שיעור", אבל בענין זה אין שום "שיעור"!!!

סדר זה - הוא במשך כל השנה. ואם לא די בכך, הנה בבוא החורף, הזמן דימי החנוכה, ולהבדיל, ה"חגאות" שלהם - הרי כיון שבמשך השנה מתייגעים הילדים ב"יגיעה קשה ביותר" ("מורא'דיק שווער")... "מוכרחים" הם בתקופה זו לנוח מספר שבועות.

וכן הוא גם בזמן הקיץ, שגם אז צריכים לנוח מספר שבועות; אלא שבקיץ הרי זה לגמרי בלי הגבלות: לא רק "מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי", אלא "למימני חדשי"... דהיינו, שמהרביעי ביולי ("דעם פערטן דזשולאיי") עד "לייבאָר דיי" - צריכים לנסוע מחוץ לעיר!!!

ובמילא, גם כשחוזרים לעיר - הרי אי-אפשר להתיישב מיד ללמוד, שהרי עייפים עדיין מה"חופשה"... - ע"ד שמצינו בתענית שאין מתענין "באחד בשבת כדי שלא יצאו ממנוחה ועונג ליגיעה ותענית" - ולכן בתקופה הראשונה מתנמנם הוא בשעת הלימוד וכו', שהרי זה עתה חזר מדרכו, ועדיין לא חזר למצבו הרגיל ("ער איז נאָך ניט געקומען צו זיך")...

ומ"הנהגה" כזו - רוצים לגדל "דור ישרים יבורך"!!!

והעצה לזה - יכולה להיות בשני אופנים:

עצה אחת - לבטל לגמרי את ה"קעמפ", כך שהילדים ישבו וילמדו במשך כל הזמן. אבל, כשרצו לפעול ענין זה, קמה התנגדות מצד ראשי-הישיבות, שהרי גם הם רוצים לנוח מעט, ונוסף לזה, הרי עבור זמן זה אין משלמים לו, ובמילא יש לו פיזור

הנפש, ואינו יכול להכין את השיעור... כך שנוסף להתנגדות מצד התלמידים, ישנה התנגדות גם מצד המלמדים.

נמצאה, אפוא, עצה אחרת: מבחון - יהי זה "קעמפ", אבל מבפנים - יהי ישיבה. והיינו, שיהי שם כל טוב בגשמיות, עם כל הענינים שישנם ב"קעמפס" אחרים, ויחד עם זאת, ילמדו שם כמו בישיבה, דהיינו שינצלו את המותרות גופא לקדושה.

ואדרבה, באופן זה ישנה מעלה גם על הלימודים בכל השנה - שהרי באותם שבועות אחדים פטורים התלמידים מלמוד "לימודי חול", וגם לא יהי שם הענין ד"ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן" - האמהות המפנקות את הילדים שלא במקום... דבר שאיננו בריא עבור הילדים לא ברוחניות ולא בגשמיות.

ומכיון שה"קעמפ" נמצא מחוץ לעיר, שאין שם החסרון של "ישיבת כרכים", והילדים אינם בכיתם, וגם אינם צריכים ללמוד לימודי חול - הרי במשך שבועות אחדים יפעלו מה שפועלים במשך חדשים אחדים בישיבה שבעיר.

ונמצא, שע"י שינצלו את ענין ה"קעמפ" לקדושה - יהי זה (לא רק כמו בכל השנה, אלא) באופן ד"כפלים לתושי".

צריכים רק להבטיח, שהמלמדים שיהיו שם עם הילדים לא ייגררו אחרי הילדים - כפי שישנו הפתגם ברוסיה "סטארי קאק מאלי" (הזקן כמו הצעיר) - שאז, לא זו בלבד שלא ישפיעו על הילדים, אלא אדרבה - גם הם עצמם יתהלכו כשהם לבושים כמו ה"כהנים"... במכנסים "ממתנים ועד ירכים", וישחקו ב"כדור"...! ולכן, צריכים להבטיח שמבפנים - תהי זו ישיבה.

ואין זה בסתירה לכל הענינים הגשמיים שצריכים להיות בה"קעמפ". אדרבה - יהי שם כל טוב גשמי, "חלב ישראל", אבל, חלב שמן; בשר כשר, אבל, בשר טרי, שהוא בריא יותר בגשמיות, יחד עם כל שאר המעלות בגשמיות; אלא, שענין זה גופא ינצלו לקדושה, כמ"ש "כל חלב להוי", ובזה יחנכו וידריכו את הילדים בלימוד התורה ויראת שמים על-פי דרכי החסידות, ועד שיפעלו, שכשהילדים יחזרו לביתם - יהפכו גם את בתיהם, שגם הם יהיו כדבעי.

וע"פ מ"ש בזהר שישנם ג"ן סדרי אורייתא (אף שבפועל ישנם חמשים וארבע פרשיות), ולכא"א מישראל יש אות בתורה - ניתן לה"קעמפ" השם "גן ישראל".

ויתן הש"ת שיהי ה"קעמפ" בהצלחה בגשמיות וברוחניות, כך, שכאשר הילדים ישובו לביתם, יוכלו מנהלי "קעמפ גן ישראל" לומר "ראו גידולים שגדלנו", ובמילא יבקשו ההורים גם בשנה הבאה שיכניסו את ילדיהם לה"קעמפ".

ומובן, שכל מי שיכול לסייע בכך - בודאי יסייע, ואין זה ענין של ביטול תורה, אלא אדרבה - ענין של חיזוק התורה, ו"לאפשא לה".

וכיון שבשנה זו מתקיים ה"קעמפ" בפעם הראשונה, זקוק הוא לברכה יתירה - יתן השי"ת שתהי' הצלחה למעלה מדרך הטבע, ומשנה לשנה יצליח עוד יותר ועוד יותר, "עד כי יבא שילה" משיח, ואז יקחו את כל ה"קעמפ" - השדה, הבית-הכנסת, המשק, להבדיל, עם ה"אגם" ("לייק") - לארץ ישראל ת"ו ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו.

ענינו של ה"מחנה-קיץ" הוא להבריא את הגוף כדי לעבוד את השי"ת

← ט"ז תמוז תשט"ז

האמור לעיל שייך ל"מחנה-קיץ":

ענינו של "מחנה-קיץ" - כפשוטו - שנעשה כדי להבריא את הגוף.

וכאשר הגישה לענין זה של בריאות הגוף היא מתוך ידיעה שעי"ז יכולים לעבוד את ה', אזי נעשית בריאות הגוף - אפילו ע"פ נגלה - חלק מהמצוה ד"עבדו את ה'".

ומעלה יתירה ב"מחנה-קיץ" עבור ילדים לפני בר-מצוה:

מבואר בתניא שכאשר יהודי אוכל ועוסק בענינים גשמיים באופן "שכוונתו אינה לשם שמים כדי לעבוד את ה' בגופו", "אלא . . . צורך הגוף וקיומו וחיותו", היינו, שעושה זאת משום בריאות הגוף בלבד - הרי זה לפי שעה במדרגת "קליפת נוגה".

אמנם, כמה דברים אמורים - בגדול, שהוא בר-דעה, אבל קטן שלא בר דעה הוא, ובמילא, מעשה יש לו אבל מחשבה אין לו - אזי לא נוגע כ"כ אם הוא חושב כך או כך, וחשיב כמעשה סתם, ללא מחשבה;

- אם רק אין זה באופן שניכר מתוך מעשיו שזהו ענין שלא כדבעי, שאז מוכיח המעשה על המחשבה, אבל לולי זאת, הרי זה כמו מעשה סתם, ללא מחשבה -

ומעשה סתם - נקל יותר להעלות אח"כ לקדושה, כאשר עושה על ידו ענין של קדושה.

וכיון שענינו של ה"מחנה-קיץ" הוא להבריא גופם גם של אלו שהם לפני בר-מצוה - הרי זה גורר ("עס שלעפט-מיט מיט זיך") ומעלה גם את שאר הענינים, היינו, להבריא את כל אלו שיהיו כאן, ב"גן ישראל", במשך כל הזמן - החל מבריאות בגשמיות, שהגוף יהי' בריא ושלם, ואח"כ יהי' זה באופן ש"היות הגוף בריא ושלם" יהי' "מדרכי השם", שיעבדו את ה' ככל הדרוש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

ואח"כ יקח כאו"א עמו בשובו לביתו - לא רק את בריאות הגוף ע"י אכילה ושתי', אלא את הלימוד שילמדו עמהם וההדרכה בענינים של יראת-שמים, גם עבור ההורים, האחים וכל המשפחה, שיתוסף אצלם ב"נר מצוה ותורה אור", ו"מאור" שבתורה, זוהי פנימיות התורה, תורת החסידות.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן ניגון התוועדות. אח"כ צוה לנגן "אבינו מלכנו". "אני מאמין". "צמאה לך נפשי"].

צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה מזמור לדוד הוי' רועי לא אחסר בנאות דשא גו'.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן "ניע זשוריצי כלאפצי", ובמהלך הניגון הפסיק ואמר:]

כאשר רוצים לפעול ולחדור ("עס זאָל דערנעמען") גם בהילדים, "ברא כרעא דאבוה", אזי הסימן לזה, כאשר פועלים וחודרים גם בהרגלים - ע"י ריקוד.

ולכן, מנהלי ה"מחנה-קיץ" והמדריכים, וכן אם ישנם ילדים שיהיו אח"כ ב"מחנה-קיץ" - ילכו בריקוד, וינגנו ניגון שינגנו אח"כ כאשר יהיו ב"מחנה-קיץ" (כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן) - "על הסלע הך".

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה שיצטרפו להריקוד גם מה"מרכז לעניני חינוך", שהרי ה"מחנה-קיץ" שייך לה"מרכז"].

(לפני ברכת המזון אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

יעזור השי"ת שיהי' בנאות דשא ירביצני" כפשוטו, בתכלית הטוב.

ובקרוב ממש ("גאָר אין גיכן") נזכה למ"ש בהמשך המזמור: "כוס רוי", דקאי על "כסא דדוד" מלכא משיחא, במהרה בימינו.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א ברך ברכת המזון על הכוס, ואח"כ חילק לכל המסובים מ"כוס של ברכה"].

כשהילדים יהיו חי"ל, יומשך תוספת-כח להמתעסקים ב"גן ישראל", שגם הם יהיו חי"ל

◀ ש"פ נצבים-וילך, כ"ה אלול, ה'תשט"ז

יום השבת שייך גם להימים שלפניו, שלכן אומרים "היום יום ראשון בשבת", "יום שני בשבת", וכן הלאה. וכיון שבשבוע זה היתה ההשלמה של המחנה-קייץ "גן ישראל" - הנה המדריכים, הילדים וכל המשתתפים יאמרו "לחיים".

(לאחרי שאמרו "לחיים", אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

כיון שעומדים אנו לפני ראש-השנה, והרי כל ענין פרטי בתורה הוא כמו כללות התורה, הנה כשם שבכללות התורה ישנו הענין ד"בנינו ערבים בעדנו", כן הוא גם בהענין דר"ה - שע"י "בנינו ערבים" יהי' הענין ד"ישפוט תבל בצדק",

שהילדים יהיו חסידים יראי-שמים ולומדים, ועי"ז יומשך גם תוספת-כח להמתעסקים ב"גן ישראל", שגם הם יהיו חסידים יראי-שמים ולומדים,

ובדרך ממילא תומשך להם שנה טובה ומתוקה גם בעניניהם הגשמיים, כמ"ש "אם בחוקתי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם וגו'".

הילדים בקעמפ - מחוץ ל'גלות' ההורים

◀ יום ב' דחג השבועות תשי"ז

אמרו חז"ל "אולת לקרתא עביר כנימוסא", אבל מובן, שענין זה צריך להיות באופן שמנצלים את מנהגי המדינה גופא לעניני קדושה.

וכמו"כ בנוגע להמנהג באמריקא שבימי הקייץ נוסעים מחוץ לעיר - מנצלים זאת לקדושה, ע"י יסוד מחנה "גן ישראל", שבו לומדים תנ"ך, משניות, גמרא וקיצור שו"ע, וכמדובר אשתקד, שמבחוץ הרי זה "מחנה קייץ" ("קעמפ"), אבל מבפנים הרי זו "ישיבה".

ויתירה מזה - כמדובר אשתקד - שיש בזה מעלה לגבי הישיבה, כי: (א) אין

לומדים שם לימודי חול, (ב) הילדים יוצאים מה"גלות" של ההורים, וההורים רוויים מהם נחת רק מרחוק.

ומצד המעלות שב"מחנה קיץ" – הנה במשך כמה שבועות יכולים הילדים להצליח כמו במשך כמה חודשים בישיבה.

וכל זה – מלבד מעלת הבריאות שניתוספת ב"מחנה קיץ", כמדובר אשתקד, שנוסף על הענינים הרוחניים, ישנם גם כל המעלות הגשמיות כמו בשאר מחנות-קיץ.

וכך, לא יהי' הפסק בלימודם של הילדים, לא יהי' ניתוק ("איבעררייס") בין זמן לימודים אחד למשנהו, ויתירה מזה, שיתוסף אצל הילדים חיות וחשק בלימודם בתקופת החורף, מלבד ההוספה בבריאות הגוף לכל אלו הזקוקים להשתזף מהשמש ולהתאווור מהרוח, כדי להיות בריאים ושלמים בכל רמ"ח אברים ושס"ה גידים של הגוף, וגם בריאים ושלימים בכל רמ"ח אברים ושס"ה גידים של הנשמה.

כיון שכל ענין הוא בהשגחה פרטית, הנה כל אלו שהגיע אליהם שמו של מחנה "גן ישראל" – ישלחו את ילדיהם למחנה זה, וכן ישתדלו להשפיע על מכריהם, שגם הם ישלחו את ילדיהם למחנה זה. ובודאי יביא הדבר הצלחה להילדים בגשמיות וברוחניות, וגם הצלחה לההורים בגשמיות וברוחניות.

– בודאי יש עוד מחנות-קיץ שבהם לומדים על טהרת הקודש, ויש בהם גם טוב גשמי, אבל, אלה הידועים לי הם המחנות "גן ישראל" (לילדים) ו"אמונה" (לילדות).

ולכן הנני מציע לכל ההורים שחפצים שיהי' לילדיהם קיץ מוצלח בגשמיות וברוחניות, וע"י הקיץ תומשך ההצלחה גם לאח"ז – שישלחו את ילדיהם למחנות הנ"ל.

[וכיון שאחת המעלות ב"מחנה-קיץ" היא בכך שנמצאים בריחוק מההורים – הרי מובן, שההורים יכולים אמנם מזמן לזמן לבקר את הילדים, לשלם את הכסף עבור ה"מחנה-קיץ", אבל, ככל שימעטו להתערב ב"בעל-הבית'שקייט", יהי' טוב יותר ("אלץ געזינטער") עבור הילדים].

וכיון שעומדים אנו ב"זמן מתן תורתנו", ומה שזכו ישראל לקבלת התורה הי' עי"ז שאמרו בנינו ערבים בעדינו (כנ"ל ס"ב) – הרי כל אלו שרוצים לזכות לקבלת התורה, יחליטו עתה לשלוח את ילדיהם למחנות הנ"ל.

וע"י ההכנה דבנינו ערבים בעדינו, הנה כשם שאז זכו ישראל לקבלת התורה, כמו"כ עתה יזכו עי"ז לקבלת התורה שבשנה זו, שביחד עם הילדים יקבלו תורה ומצוות, ועד שבמהרה בימינו נלך לקראת משיח צדקנו, שאז יהי' הענין ד"ישקני

מנשיקות פיהו", שמשיח יגלה טעמי תורה ופנימיות התורה, לכאו"א בתוך כלל ישראל.

במחנה קיץ אפשר לפעול בחינוך יותר מכל השנה

◀ ט' תמוז תשח"י

הנכן נוסעות למחנה "אמונה", שענינו הוא לחנך בנות ישראל בדרך התורה והמצוה במשך חדשי הקיץ.

לפי חוקי המדינה לומדים במשך השנה גם לימודי חול, ובתקופת הקיץ מפסיקים את לימודי החול, ובמילא, הרי זה זמן מסוגל להוסיף בלימודי קודש, כיון שיכולים להקדיש את כל הזמן עבור לימודי קודש.

ובפרט ש"מחנה קיץ" הוא מקום של חופש, ובמילא, גם הלימוד אינו מתוך הכרח [והרי טבע האדם הוא שכאשר מכריחים אותו לעשות דבר מסויים הרי זה מעורר אצלו איזו-שהיא התנגדות], שהרי כל הענינים ב"מחנה קיץ" הם בעלי אופי של נופש ועונג ("פלעזשער"). כך, שגם הלימוד מתקבל אצל הילדים כחלק מהנופש והעונג, וכאשר הלימוד הוא באופן כזה, הרי זה מתקבל באופן אחר, ויש לו השפעה חזקה יותר.

זוהי המעלה של "מחנה קיץ", שמבחינה מסויימת יכולים לפעול בו בחינוך הילדים יותר מאשר במשך השנה.

אתן זכיתן להיות מחנכות של בנות ישראל, בנות שרה רבקה רחל ולאח, שכל אחת מהן, אם רק תרצה, יכולה להיות כמו שרה רבקה רחל ולאח. והזכות שלכן – שאתן השלוחות להנהיג את בנות ישראל בדרך היהדות.

השי"ת יעזור לכן למצוא בעצמכן את הכחות למלא את שליחותכן, ולקיימה בפועל, ועי"ז תזכו להמשכת ברכותיו של הקב"ה עבורכן, בכל הענינים.

כל אדם צריך תמיד לגדול ולהתעלות למעלה יותר, ולכן זקוק הוא לברכותיו של הקב"ה שיוכל לגדול ולהתעלות בעילוי אחר עילוי בעבודת השם.

השי"ת יתן לכן קיץ בריא ומוצלח, שתצליחו בעבודתכן.

וכאשר תחזרו העירה בחודש אלול, חודש החשבון - תוכלו להגיש חשבון טוב, שמילאתן מה שדרש מכן הקב"ה, ואז תוכלו לבקש מהקב"ה למלא את דרישתכן, ליתן לכן כתיבה וחתימה טובה.

תמסרו פרישת שלום לכל החניכות, שיהי' להן קיץ בריא ושנה בריאה, בגשמיות וברוחניות.

עצם השהות במחנה-קיץ ענין של מצוה ועבודת השם

◀ י"ב תמוז תשח"י

בנוגע לנסיעות הנ"ל, הנה כאשר באים למקום מסויים, אין לבוא כמו "אורחים" שצריכים לבקש רשות גם בפנימיות.

- מפני נימוס העולם יש ענין לבקש רשות מאלו הנמצאים במקום, אבל בפנימיות, עליהם לדעת, שכיון שהם באים בשליחות לגלות שם את הכוונה הפנימית ולהפיץ שם עניני תורה ומצוות, הרי הם אלו שמביאים שם את דבר המלך, מלכו של עולם, זה הקב"ה.

ורק מצד לבושי עוה"ז, וכדי שיהי' בדרכי נועם ודרכי שלום - ישנם כל הענינים דבקשת רשות וכו' וכו'.

ובמכ"ש וק"ו בנוגע לאלו שנוסעים באופן שבכל מקום שהם אזי ביתם עמם, שמקימים שם "מחנה" כו' - הרי בודאי שהם בעה"ב להפיץ משם עניני תומ"צ בכל הסביבה כולה:

מחר ובימים הקרובים יוצאים ל"מחנות-קיץ", אשר, לכאורה הרי זה ענין של מנוחה מעמל הגוף כדי שיתוסף בכריאות הגוף, והכוונה היא, כדי שלאחרי הקיץ יוכלו לעסוק בלימוד התורה ובקיום המצוות בכחות נוספים, וביתר חום וחיות.

ועד"ז כל אלו שנוסעים למקומות שמכונים בלע"ז בשם "קאָנטרי", שזהו ענין של

עבודה באופן שכל עשיותיו הם "לשם שמים".

אמנם, עדיין אין זו תכלית העבודה; תכלית העבודה היא – "ומבלעדי אין אלקים", היינו, שלא די בעשיית הרשות מתוך כוונה "לשם שמים", אלא שהעשי' עצמה תהי' ענין של מצוה, שזהו"ע "בכל דרכיך דעהו", שע"י "דרכיך" נעשה הענין ד"דעהו" – דעת דייקא, "לשון התקשרות והתחברות . . יתקע מחשבתו בחוזק" (כמבואר בתניא).

ובאופן כזה צריכה להיות גם הכוונה במחנות-קייץ לאמיתתם – לא רק לנוח ולאסוף כחות כדי שבחדשים שלאח"ז יוכלו להוסיף יותר בלימוד התורה ובקיום המצוות ובהנהגה טובה, אלא שגם עצם השהות במחנה-קייץ תהי' ענין של מצוה ועבודת השם.

ובפרט במדינה זו – שכיון שבימי הקייץ לא לומדים לימודי חול, הרי זה זמן מסוגל לכך שבמחנות-קייץ יהיו הילדים עסוקים במשך כל היום כולו בענינים של קודש וקודש הקדשים, והדבר תלוי בראשי המחנות והמדריכים.

וע"פ מ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתביו ש"אין לך דבר העומד בפני הרצון", וידוע הפס"ד בתורה "פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם" –

יעזור השי"ת שהמנהלים והמדריכים ובמילא גם הילדים של מחנות-הקייץ – הן בארץ ישראל, בכפר חב"ד, והן בחוץ לארץ, ובמיוחד בסביבות ניו-יורק – יקבלו על עצמם לנצל תקופת הקייץ (שאו העבודה היא בנקל יותר) באופן שבזמן הקייץ עצמו "ילכו מחיל אל חיל" בלימוד התורה ובקיום המצוות בהידור ובהנהגה טובה,

ומצד המצוה "ואהבת לרעך כמוך" – ישפיעו גם על מכריהם, חבריהם, ידידיהם וקרוביהם, שיתמסרו יותר לעניני תורה ומצוות;

וכך ינצלו את הקייץ כדבעי, במילואו, ואז יהי' – כהנוסח הרגיל אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר – קייץ בריא וקייץ שמח, וימשיכו בריאות שמחה וטוב לבב על כל השנה כולה.

(ואח"כ אמר:)

נמצאים כאן מנהלי מחנות-הקייץ הן לבנים והן לבנות, וגם המדריכים, ואולי גם מהילדים שיסעו לשהות שם, ומסתמא גם באי-כח דמחנות-הקייץ שבמקומות אחרים, בארץ הקודש וגם בשאר המדינות, וביחוד אוסטרליא ודרום אמריקא.

ובכן יה"ר שהשהות בה"מחנות" יהי' מתוך בריאות ושמחה, ולאח"ז ימשיכו זאת על כל השנה כולה,

באופן ש"ראו כל בשר" – המורים וההורים והילדים עצמם – "כי פי הוי' דיבר" –

שניצלו את הקיץ כפי רצון הקב"ה,

ולכן נתן הקב"ה ברכתו במילואה – בריאות בגוף ובריאות בנשמה, ונחת אמיתי מכולם, שזהו נחת יהודי ונחת חסידותי.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה למנהלי מחנות-הקיץ לומר "לחיים"].

נמצאים ברשותו של הרבי

ש"פ שלח תשי"ט

שבת זו היא שבת מברכים חודש תמוז, חודש הגאולה.

והנה, סיבת המאסר והגאולה היא מסירות-נפשו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שעסק בלהט ומסר-נפשו על ענין החינוך.

וא' מעניני החינוך המתנהגים ברוחו הוא – מחנה "גן ישראל":

סדר הנהגת המדינה הוא, שבימי הקיץ הולכים "למקום שאין מכירין אותו וכו'", וברוח זו מחנכים גם את הילדים, שבזמנים אלו פטורים מלימוד התורה ומכמה מצוות כו'. – המדובר הוא אפילו בנוגע ליהודים שומרי תורה ומצוות, אלא שהם שקועים ב"הנחות העולם".

ועל זה הוסד "גן ישראל" – שבו נמצאים הילדים (לא ברשות הוריהם, אלא ברשות הרבי. ובכמה פרטים – ההצלחה שם היא יותר מאשר בין כותלי הישיבה, שהרי בזמן הלימוד בין כותלי הישיבה חוזר הילד לביתו לאחר סיום הלימודים, משא"כ ב"גן ישראל" נמצא הוא במשך מספר שבועות רצופים, בלי הפסק בינתיים, ברשותו של הרבי.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) יעזור השי"ת שתהי' הצלחה מרובה ברוחניות, ועי"ז – גם בבריאות הגוף, הן להילדים, ועל ידם – גם להוריהם כו'.

שפיץ חב"ד לא הצליחו לעשות מה שעשו זוג אחד באיטלי

< י"ג תמוז תשי"ט

כללות הענין ד"גן ישראל" הוא – שלוקחים את הילדים מהוריהם, ושולחים אותם ל"גן ישראל", ששם יכולים ללמוד ללא בלבולים שמצד האב והאם, "כרחם אב על בנים", וכרחם אם על בנים... ומצד כל הענינים שבבית.

וע"פ מ"ש בתורה "אם בחוקתי תלכו", "שתהיו עמלים בתורה", אזי "ונתתי גשמיכם בעתם" וכל הברכות המנויות בפרשה – הנה עי"ז שהילדים לומדים שם תורה, ומתנהגים כדבעי בקיום המצוות, אזי נעשים בריאים גם בגשמיות, כך, שיש להם יתר תאבון לאכילה, ומשחקים ביתר תענוג, וחוזרים הביתה בריאים – "ששזפתני השמש", שמש דקדושה.

[ולא כמו אותם "חכמים" שהתיישבו בדעתם והחליטו שגם בימי הקיץ צריכים הילדים להיות תחת שליטתם, ומוכן, איך נראים פני הדברים (אזא מין אויסזעהן האָט עס"...)].

הדברים אמורים הן בנוגע ל"גן ישראל" כאן, ועד"ז בכמה מדינות, ובזה ניתוסף בשנה זו – שבחג הגאולה, י"ג תמוז, נפתח "גן ישראל" הראשון באירופא, באיטליא, ע"י הרב ר' גרשון מענדל גרליק, עם כל התוארים שראוי אליהם, יחד עם זוגתו הרבנית, עם כל התוארים שראוי אליהם.

ומזה רואים עד כמה יכולים לפעול – ובלשון המדרש "אחד מכם גולה לברברי".
דומה כמו שגליתם כולכם":

נסע זוג יחידי, והעמידו שם בית-חינוך לבנים ובית-חינוך לבנות, ושיעורים לגדולים כו'.

מה שלא יכלו לפעול כל החסידים שבאירופה, יחד עם "שפיץ חב"ד" – פעלו הם; נערה שנולדה באמריקא, ונער שנולד ברוסיא, והקב"ה שמזווג זיווגים, הפגיש אותם בארצות-הברית, ואח"כ שלחו אותם – "פאָרשיקט" כביכול – לאיטליא של יון, ושם פעלו כל הענינים שבעולם, ועוד ידם נטוי, ועד לאופן ד"ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה".

לא היתה לו פרוטה לפרוטה לקנות את ה"קעמפ", אלא נקנה בכספי הלוואה; לא היו לו ילדים עבור ה"קעמפ", אלא בכח, ביד חזקה ביד הגדולה וביד הרמה, אספו ילדים, ועכשיו הם מלאי שמחה, יחד עם הוריהם.

וכך, הנה בסביבות רומי – ש"מחורבנה של ירושלים נתמלאה צור", דקאי על מלכות רומי – נפתח ב"ג תמוז תשי"ט, שנת השמיטה, מחנה "גן ישראל", כדי לפעול הפצת המעיינות, באופן שע"י הילדים תהי' הפעולה גם על ההורים...

עתה יבקשו מכל הקהל שיאמרו "לחיים" עבור "גני ישראל" בכל מקום שהם, הן אלה שנפתחו לפני שבועות אחדים, הן אלו שנפתחו היום, והן אלו שצריכים להפתח בעתיד ("על העתיד לגבות") – שיהיו בהצלחה, וכמ"ש בהמכתב שיהי' זה באופן ד"באתי לגני לגנוני", שיהי' דירה לו ית',

והילדים והילדות שנמצאים שם יהיו "זרע ברך הוי'", והמדריכים והמדריכות וההנהלה והמשתדלים והמתעסקים, ילכו בראשם לנגד משיח צדקנו, ולנגד כ"ק אדמו"ר נשיא ישראל, בקרוב ממש.

(ואח"כ אמר, שיכריזו באנגלית: שיריעו ויתנו קריאת הידד משולשת לכל אלו שב"גן ישראל", הבנים, הבנות, המדריכים וההנהלה. וכ"ק אדמו"ר שליט"א הכריז: "שא' שטילער" ... ואחרי שמישהו הכריז כנ"ל באנגלית – הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א שכולם יאמרו ג"פ "הורעיי").

הקעמפ - רחוק מהרחמנות שלא במקומה של ההורים

◁ ש"פ שלח תש"כ

כנהוג בעולם, הנה בימי הקיץ ממעטים בלימודים, ועד שסוגרים את בתי-הספר, ולא עוד אלא שגם במקומות שבהם לומדים בימי הקיץ, אי אפשר לדרוש מהתלמידים שילמדו כל כך, כיון שיש כאלו שנוסעים למחנות-קיץ וכו'.

ולכן נתייסדו מחנות-קיץ כאלו, אשר, ביחד עם עניני חיזוק בריאות הגוף, כמו בכל המחנות, לומדים בהם גם תורה, ומחנות אלו נקראים ע"ש הבעש"ט ("גן ישראל") – בהתאם לשיטת הבעש"ט שצ"ל "עזב תעזב עמו".

ומעלה יתירה במחנות אלו – כי:

כאשר הילד נמצא בסמיכות להוריו, הרי ישנם הורים שמתייחסים לילדיהם מתוך רחמנות שלא במקומה, – ועד"מ שמצד גודל הרחמנות והחיבה מחבקים את הילד

בחזוק כ"כ עד שמועכים אותו ("מ'צוקוועטשט אים") רח"ל - וטוענים, שהילד עייף מהלימודים במשך כל השנה, ולכן אין לו ללמוד הרבה, ומהו שיעור "הרבה" - משער מישהו ש"מחמיר"...

זוהי המעלה שבמחנות הנ"ל - שהילדים לומדים תורה כדבעי, כפי שצריך להיות ע"פ תורה, שהיא "תורת חיים", היינו, שהיא דואגת גם לחייו ובריאותו של האדם, שכן, לימוד התורה מביא חיזוק בריאות הנשמה, ובמילא גם חיזוק בריאות הגוף.

וכמו"כ ישנם מחנות-קיץ עבור ילדות, שכן, אע"פ שנשים פטורות מלימוד התורה בתור מצות תלמוד תורה, הרי גם הן צריכות ללמוד כדי לידע את הדינים שחייבות בהם, כמו כל מצוות לא תעשה, ומצוות עשה שאין הזמן גרמא, כולל גם החיוב במצוות יחוד ה', אהבתו ויראתו כו', וכמו"כ צריכות לידע יסודות היהדות בשביל חינוך הילדים והילדות שנתון בידם, וכיון שהסדר הוא באופן ד"חנוך לנער על פי דרכו", לכן נתייסדו מחנות כאלו גם עבור ילדות.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) יתן השי"ת שיהי' לילדים ולילדות קיץ בריא, וינצלו את הקיץ כדי לעשות מגשמיית - רוחניות, היינו, שע"י הקיץ יתוסף חיזוק בעניני תומ"צ.

ונקודה נוספת בזה:

ישנם כאלו שכאשר מדברים עמהם אודות הוספה בלימוד התורה, טוענים הם, שאין להם פנאי; כאן הוא עסוק בדאגת הפרנסה, וכאן הוא עסוק לדאוג בנוגע לילדו, כיצד מתייחס אליו המלמד, אם מנשקו או מלקהו...

אמנם, בימי הקיץ שאין מקום לדאגה זו - יכולים לנצל את הזמן כדי להוסיף בלימוד התורה.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן משקה למנהלי מחנה גן-ישראל, לחלק קצת על אתר (לאילו שיסעו למחנם), והשאר - לחלק במחנם, וכן נתן משקה למנהלי המחנה של הילדות. כמו"כ נתן משקה כדי לחלק לאנ"ש שבעיר].

אלו ששלחו במחנות קיץ ראויים זכו לנחת אמיתית

← י"ב תמוז תשכ"ד

כל ענין שישנו בעולם, צריך להיות מנוצל ליהדות, תורה ומצוותי'.

ובנדר"ד, כיון שכבר נקבע הסדר שיש שינוי בין כל השנה לתקופת תמוז - לכן קבע כ"ק מו"ח אדמו"ר את הסדר, שתלמידי הישיבות יהיו "שלוחים" לנסוע למושבות בני", ופיצו שם תורה ומצוות, עי"ז שידברו עם יהודים אודות קיום התומ"צ בחיי היום יום. וכבר ראו את התוצאות של שליחות זו משנים שעברו - פירות ופירי פירות על כמה שנים.

וכמו"כ נקבע הסדר שמנצלים את הזמן לשלוח את הילדים למחנות קיץ, שיש בזה מעלה יתירה לגבי כל ימי השנה שבהם נמצא הילד בבית, כי: כאשר הילד נמצא בבית, הרי ישנם זמנים שנמצא בחוץ, מחוץ להשפעת הבית; ואילו במחנה קיץ הרי במשך כל כ"ד שעות היום נמצא הילד באותה סביבה ותחת אותה השפעה, ושומע נוסח אחיד בכל התוקף - שצריך להיות חזק באמונה ובתורה ומצוות, הן בבוקר הן בצהריים והן בערב, ובכל משך המעת-לעת.

וזהו גם שאין רע בלי טוב:

ענין הנסיעה מהישיבות למשך ימי הקיץ, יש בו גם צד הטוב - אם רק ינצלוהו במילואו - שיכולים לשלוח את הילד למחנה קיץ הראוי לשמו, שניכר על אלו הנמצאים שם, ילדים או ילדות, ש"זרע ברוכי ה' המה", וכך מנצלים את הקיץ להתחזקות אמיתית ביהדות, תורה ומצוותי'.

ונמצא, שיכולים לנצל תקופה זו להוסיף עוד יותר בצד הקדושה - ע"ד שבעל תשובה יכול לפעול עוד יותר מאשר צדיק גמור, וכך יכולים לפעול בזמן שהילד אינו נמצא בישיבה - אם רק יכניסוהו ל"מחנה קיץ" הראוי לשמו - עוד יותר מאשר בזמן שנמצא בישיבה.

וכפי שראו בפועל בשנים שלפנ"ז, שאלו שעמדו על כך שילדיהם ילכו למחנות קיץ כאלו שמחדירים יהדות בימי הקיץ בתוקף יותר ממה שמחדירים בהם בבית בימי החורף, זכו לנחת אמיתית מילדיהם בחזרתם מה"מחנה קיץ" לבתיהם, לא רק נחת ברוחניות, אלא גם נחת בגשמיות, וכאמור, שאצל בני"י הגשמיות היא ביחד עם הרוחניות.

וזהו גם הקישור עם משנת"ל במאמר שכאשר "צדק לפניו יהלך" אזי "וישם לדרך

פעמיו", וכאשר "השם נפשנו בחיים" אזי "לא נתן למוט רגלנו":

כאשר יוצאים לדרך - בהשליחות בנוגע להפצת היהדות, ועד"ז כאשר הילדים יוצאים מהבית ומהישיבה בדרכם למחנה ארעי, למשך שבועות אחדים, הנה אם ההתחלה היא באופן ש"צדק לפניו יהלך", ובאופן ד"השם נפשנו בחיים", וכמשנ"ת במאמר שהו"ע העבודה מתוך מסירת נפש, והיינו, שאינו עושה חשבונות כמו שעושה גוי, להבדיל, אלא החשבון הוא חשבון יהודי - אזי "לא נתן למוט רגלנו", שגם כאשר גולה מביתו והולך בדרך, הולך הקב"ה יחד עמו, באופן ד"המלך בקונך וצא".

ויקויים מה שמבקשים בתפלת הדרך: "ותתנני - בלשון יחיד, כפי שפוסק רבינו הזקן - לחן ולחסד ולרחמים כו'", היינו, שכל אחד במיוחד זוכה להצלחה בשליחותו ולהצלחה בקיץ,

שיהי' קיץ בריא בגשמיות וברוחניות, ובאופן שהגשמיות והרוחניות גם יחד נעשים ענין אחד - לקיים "תורה אחת", שניתנה מ"ה' אחד", "לגוי אחד בארץ", "גוי קדוש", בנ", אנשים נשים וטף וזקנים.

להמדריכות - שימת לב בעניני צניעות

< בדר"ח תמוז תשכ"ו

האמור לעיל אודות הצורך להפיץ יהדות, תורה ומצוותי', לכל יהודי, אפילו לאלו שנמצאים בריחוק מקום - נוגע במיוחד עתה, בסיום והפסק זמן הלימוד בבית-הספר והתחלת זמן הקיץ:

לכל לראש, יש להתבונן בכך שאין זה סיום הלימוד, כי אם סיום לימוד מסויים שממנו באים ללימוד נוסף או בית-ספר נוסף, כך, שזהו סיום של הכנה לתפקיד, עבודה ושליחות נעלים יותר.

ונוסף לזה: כיון שסיום והפסק זה הוא בזמן הקיץ, שאז, חלק מכן נוסעות מחוץ לעיר, ואפילו אלו שנשארות בעיר, יוצאות מבתי-הספר שלהן, כך, שישנם נסיונות מיוחדים, כיון שישנו הרבה יותר זמן פנוי, וחסרה גם ההשגחה של המורות והנהלת בית-הספר, ובהשקפה ראשונה נראה שמתרחקים מהמעיינות של היהדות - אזי מוטל תפקיד על כל אשה ובת בישראל, להבטיח לא רק את עצמה, שיהי' לה קיץ בריא ברוחניות, יחד עם קיץ בריא בגשמיות, אלא לפעול גם על אלו שרחוקים מכל

האידיאלים של תורה ומצוות, להביא אליהם את "בארה של מרים", מעיין חי של "תורת חיים" ומצוות' עליהם נאמר "וחי בהם", היינו, שהיוו של כל יהודי תלויים בהנהגת חייו ע"פ תומ"צ.

ועוד שליחות מיוחדת בשייכות לזמן הקיץ:

אצל אלו שאינם שייכים ל"גוי קדוש", הנה בזמן הקיץ, בגלל האקלים וכיו"ב, נחלשים כל ההגבלות של צניעות ("מאדעסטי"), טהרה וקדושה, ומתגברים הנסיונות כו'.

ולכן יש צורך בשימת-לב כפולה להבטיח את שמירת הצניעות, הן בנוגע לעצמו והן בנוגע לסביבה כולה, במשך זמן הקיץ, לא פחות מאשר בזמן החורף, וכמו בזמני הימים-טובים, ובפרט הימים טובים של חודש תשרי, שההכנה אליהם היא בזמן הקיץ.

וסיפור הנ"ל בתורה שבכתב (שבה מתחיל כל אחד מישראל בלימוד התורה), בצורה פשוטה של סיפור דברים, בתוספת המוסר-השכל שנתבאר בפירוש רש"י - מגדיל ומעמיק את הראי' בנוגע לתקוה והדרישה מכל אשה ובת ישראל, למלא את תפקידה בהפצת היהדות, תורה ומצוות, בחיי היום-יום, בביתה ובמשפחתה ובסביבתה, בכל מקום שיכול להגיע הדיבור או המעשה שלה, ולעשות זאת מתוך שמחה וטוב לבב, חיות ואור חסידי, שאז בטוחים שיגיעו הדברים ללבו של יהודי, צעיר או זקן, איש או אשה, ילד או מבוגר, וישפיעו על הנהגתו היום-יומית.

השי"ת יברך ויצליח את כל אחת מכן, ועל ידכן - את משפחותיכן, שיהי' קיץ בריא ושמח בגשמיות, אשר, אצל בני, הרי זה ביחד עם קיץ בריא ושמח ברוחניות, וכל אחד מאתנו, בתוככי כלל ישראל, ימלא את שליחותו של הקב"ה להפיץ את דברו, תורתו ומצוותיו, בין כל אחד ואחת מעם ישראל, ולעשות זאת מתוך בריאות טובה, מצב רוח טוב, חיות ואור - שאז יהי' זה בהצלחה רבה.

ותתברכו בכל המצטרך לכן, מנפש ועד בשר, הן בענינים הקשורים עם הנשמה והן בענינים הקשורים עם הגוף, ונשמע מכן בשורות טובות תמיד כל הימים.

לעורר הרישום למחנות קיץ הכשרים

◀ יום ב' דחג השבועות תשכ"ח

בתקופת הקיץ יש הזדמנות לשלוח את הילדים למחנות קיץ כשרים, שבהם ישהו במשך כל כ"ד שעות המעת-לעת, הן ביום והן בלילה - שזוהי המעלה של "מחנה קיץ" לגבי הישיבה שבה לומד הילד במשך כל השנה כולה, כי, במשך כל השנה כולה יכולים ההורים לקלקל את ההשפעה הטובה שמקבל הילד בישיבה, משא"כ במחנה קיץ, שבו נמצא הילד תחת אותה השפעה במשך ארבעה או שמונה שבועות, ללא הפסק.

וביון שעכשיו הוא הזמן שההורים רושמים את הילדים למחנות קיץ, הרי אם לא יפעלו תיכף ומיד שירשמו אותם למחנות קיץ הכשרים - יטענו ההורים, שכבר רשמו את ילדיהם למקום אחר, וכבר שילמו כסף ושלחו את החבילות... ואז לא יכול הילד להיות במחנה קיץ הקשר...

למדריכות - בזכות ההשפעה על הילדים ימשיך ברכות הקב"ה בכל המצטרך

◀ כ"ד סיון תשכ"ח

...וענין זה שייך במיוחד לקבוצה שמתאספת כאן - אלו שסיימו תקופה מסויימת בלימודים, וכן אלו שמתכוננים לנצל את זמן הקיץ ללמוד ולהדריך בדרך היהדות והתורה את אלו שיהיו תחת השפעתם - שינצלו את כל מה שלמדו והשיגו במשך הימים והשבועות והחדשים שלפנ"ז, כדי להתעלות ולשגשג בנוגע לעצמם, ובאופן שיתבטא גם בהדרכה והשפעה על כל אלו שנמצאים בסביבתם ותחת השפעתם, כך, שהלימוד שלהם יבוא לידי ביטוי במעשה בפועל, ובאופן שלאחרי מספר השבועות שידריכו אותם וישפיעו עליהם, יצאו מה"קעמפ" עומדים על רגליהם, מתוך מציאת הדרך הנכונה (מבלי לתעות) שבה ילכו ילדי הקייטנה ("קעמפערס") במשך החדשים והשנים שלאחרי זה.

וזכות ההשפעה על ילד יהודי, צעיר או לא כ"כ צעיר, להתנהג כפי שהורנו הקב"ה בתורה, שנקראת "תורת חיים", הוראה בחיים, והוראה כיצד לחיות חיים אמיתיים ("א ריכטיקער לעבן"), שכדי לחיותו לאורך ימים ושנים טובות – גדול כחה להמשיך את ברכותיו של הקב"ה לכל אחד בהמצטרך לו בגשמיות וברוחניות,

ולכל לראש – להצליח בעצמו בלימוד ובהנהגה, ולגרום נחת רוח אמיתי להורים ולבני ישראל בכלל.

ועד שנוכה כולנו, יחד עם משיח צדקנו, ללכת לארץ ישראל, בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה, אמן.

כל ילד הוא בבחי' תרומה – להפרישו ולקרבו להקב"ה

◀ כ"ו סיון תשכ"ט

...ומזה מובן גם שאלו שמקבלים תחת אחריותם ילדי ישראל שצריכים להדריכם, הנה התחלת הדרכת והנהגת הילדים היא עי"ז שנוטעים בהם את הרעיון שראשית עריסותיכם תרימו תרומה לה', ולידע, שכל ילד הוא בבחינת תרומה, שצריך להפרישו ולקרבו להקב"ה ולעניניו, עוד יותר מכמו שהי' לפני זה.

ועי"ז ישנה גם ההבטחה שבודאי יהי' הענין ד"להניח ברכה אל ביתך" – שלאח"ז תהי' כל ההדרכה במשך כל הקיץ בהצלחה רבה, כיון שההתחלה היתה ביחד עם הקב"ה, שיחד עמו באים ברכה והצלחה בכל הפעולות, ובפרט בהדרכת ילדי ישראל.

שהאמהות יתבעו מהנהלות המחנות יותר זמן לחיזוק היהדות

◀ י"ג תמוז תשכ"ט

...וכמדובר כמ"פ שכן הוא גם בנוגע לזמן שבו שולחים את הילדים ל"מחנה קיץ"

("קעמפ"):

שלא כדעת הטועים, שעושים זאת כדי למעט בטירחא של הילדים בלימוד התורה וקיום המצוות, אלא אדרבה:

כאשר הילד נמצא בעיר, ובמשך כמה שעות ביום נמצא בישיבה ותלמוד תורה וכיו"ב, אזי ישנה השפעה אחת שמקבל בהיותו בישיבה ותלמוד תורה, ולאחרי כן, כשיוצא לרחוב, יש לו השפעה שאינה בכיוון זה, ולפעמים - גם בכיוון הפכי.

ועד כדי כך, שלעת עתה ישנים מקרים ספורים שגם ה"בית" משפיע בכיוון הפכי, להיפך ממה ששומע בישיבה וב"חדר", ולכאורה אין עצה לדבר, כיון שהולך בכל יום לביתו לאכול ולישון.

ובזה יש מעלה יתירה בזמני הקיץ, כאשר הילד נמצא ב"מחנה קיץ" - שבמשך כל כ"ד שעות המעט-לעת נמצא באותה סביבה, ללא השפעת ה"חוץ", הרחוב, וכל ענין המנגד, כיון שבמשך כל הזמן נמצא הוא ברשותם ובאחריותם - והרי זה גם מזכותם וחובתם - של המדריכים והמדריכות ושל הנהלת ה"מחנה קיץ",

ועליהם לנצל את השבועות האלו שהילדים ניתנים לרשותם לגמרי, ולפעול שהילדים או הילדות יהיו "נרות להאיר" - שבחזרתם העירה, לאחרי זמן הקיץ, יאירו (לא רק את הבית, ולא רק את הרחוב, אלא) אפילו בישיבה, ב"חדר" ובתלמוד תורה שבו לומדים, שהוא אכן מוסד קדוש, ולומדים בו על טהרת הקודש, אבל בעיני קדושה אין סוף, להיותם קשורים ונלקחים מהקב"ה שהוא אין סופי, כך, שיכולים תמיד להוסיף באור וחיות, והם (הילדים) יהיו שלוחים של הקב"ה - ע"י השפעת המדריכים והמדריכות וההנהלה - שעל ידם יתוסף ב"נר מצוה ותורה אור" בבית הכנסת ובבית המדרש, בביתם כפשוטו, ועד שיגיע גם ב"חוצה".

וכמדובר כמ"פ אודות גודל האחריות והזכות שבזה שניתנה לאמהות:

ישנם אבות שאינם מתמצאים כ"כ בכל הקשור ל"מחנות קיץ" - לאיזה "מחנה קיץ" כדאי לשלוח את הילדים, ואינם בקיאים כ"כ באופן ההנהגה ב"מחנה קיץ".

ובהקדמה - שבכמה מחנות צריכים לדרוש מההנהלה ומהמדריכים, שבמקום ריבוי ההשתדלות בנוגע לאכילה ושתי' כפשוטם של הילדים, ישתדלו ב"אכילה ושתי'" ד"לכו לחמי בלחמי", שזהו ענין התורה ומצוות.

ובעיקר - מתיראים הנהלות המחנות מפני האמהות: מה תאמר האמא אם זמן לימודו של הילד יתארך בעוד חצי שעה, ובמילא יחסר לו בזמני הטיול והמשחק וכו'...

ובכן: יש מספיק זמן עבור אכילה ושתי, שינה וטיול וכו', הנחוצים לבריאות הגוף ולהבראת הגוף, שיהי' "בריא ושלם", כפסק הרמב"ם, וכיחד עם זה, ישאר זמן רב ללימוד התורה, ועד לאופן של לימוד המביא לידי מעשה - קיום המצוות בהידור.

ותבוא עליהן ברכה - על כל האמהות שיצעקו וידרשו ויתבעו אצל ההנהלה של כל "מחנה קיץ", ובפרט בנוגע ל"מחנה" שבו נמצאים בנה או בתה, להשתדל ביתר שאת וביתר עוז בחיזוק היהדות של כל אחד ואחת מהם, ע"י הנהגה מתאימה ולימודים מתאימים, וכל הענינים בהתאם לזה.

ועד - כמדובר לעיל - שהילדים יביאו עמהם בריאות וברכה וישועה והצלחה להוריהם, כאשר יחזרו מה"מחנות קיץ" באופן ש"כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך הוי'".

מחנה קיץ כשר מביא לבריאות בגו"ר

< כ"ג אייר תשמ"ב

מכל האמור נמצינו למדים, איזו זכות ואיזו אחריות מוטלות על כל אשה בישראל, שיש לה את האפשרות לזכות בתואר "ממלכת כהנים", משום שהיא "כהנת" המשרתת ועובדת את השם גם במעשי' הגשמיים.

ובטח תקיימו את כל החלטות הטובות שקיבלתן על עצמכן, ותוסיפו עוד החלטות טובות, שהרי טוב אין לו שיעור...

ולכל לראש, עיקר האחרית היא בענין חינוך הילדים, עד לילדים קטנים ביותר, תינוקות.

ובענין שהזמן גרמא - להכין את הילדים שיבלו את זמן הקיץ במחנה קיץ מתאים החדור באוירה של יראת שמים, מחנה קיץ כשר, עד למחנה קיץ על טהרת הקודש.

אשר דבר זה מביא לידי בריאות, הן בגשמיות והן ברוחניות, שהרי אצלנו (עם ישראל) שני ענינים אלה הולכים שלובי זרוע, הבריאות ברוח ובגוף. ואדרבה, ע"י הבריאות הרוחנית, שתוכנה קבלת התורה והיהדות, גם הגוף הוא בריא, ע"י שהנפש בריאה.

הילדים הם "משיחי" במילא צריכים להימצא במחנה קיץ הראוי בימי הקיץ

← ג' תמוז תשמ"ב

...ועפ"ז מובן שבג' תמוז נוספת התעוררות חדשה בנוגע לכללות ההתעסקות בחינוך ילדי ישראל, הנקראים בשם "משיחי" - לדאוג ולהשתדל שכאו"א מהם יקבל חינוך הכשר, עד לחינוך על טהרת הקודש.

ובפרט שישנו ענין מיוחד הקשור עם ימים אלו - שזהו ענין שהזמן גרמא:

בכמה מדינות, מתחילים בימים אלו לערוך תכניות בנוגע לימי הקיץ - באיזה אופן יבלו הילדים במשך ימי הקיץ, באופן המתאים לבריאות הגוף וכו'. ולכן הרי זה הזמן המתאים ביותר להשתדל שההורים ירשמו את הילדים למחנות קיץ שמתנהלים ברוח היהדות, תורה ומצוות, ששם יקבלו הילדים את החינוך המתאים.

וצריכים להסביר להורים שהקב"ה קורא לילדי ישראל בשם "משיחי", היינו, שכאו"א מילדי ישראל הוא "משיח" של הקב"ה, והקב"ה נתן להורים שליחות קדושה, ביחד עם נתינת כחות קדושים, שהם יחנכו את ילדיהם באופן המתאים ל"משיחי" של הקב"ה, ומובן, גודל הזכות והאחריות שבדבר.

וכאשר יסבירו זאת להורים - הרי בודאי שההורים ינצלו את כל הכחות והאפשרויות שניתנו להם כדי לממש את הזכות הגדולה שנפלה בחלקם, שהקב"ה, אבינו שבשמים, סומך עליהם, ומפקיד בידם את ה"משיח" שלו, כדי שהם יגדלוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ע"י החינוך המתאים בהנהגה המתאימה מידי יום ביומו. ולא זו בלבד שיעשו את כל התלוי בהם, אלא הם יעשו עוד יותר מכפי יכלתם - כדי שילדיהם יקבלו את כל האפשרי בעניני יהדות, תורה ומצוות'.

ובהתקרב ימי הקיץ, שהם "ימי החופש", היינו, שבימים אלו משחררים את הילדים מההגבלות דבתי ספר החילוניים [הן בנוגע למקומות שהגבלות אלו הם ע"פ החוק, והן בנוגע למקומות שהגבלות אלו הם מצד מנהגי בני האדם באופן בלתי רצוי] - הרי בודאי שיש לנצל זמן זה כדי להעניק לילדים חינוך כשר וקדוש במדה הכי מרובה, עי"ז שישלחו אותם למתנה קיץ (מחנה יומי או מחנה שבו נמצאים במשך תקופה ממושכת) ששם יוכלו להתנהג באופן המתאים ל"צבאות השם".

ומאחר שמדובר אודות "צבאות השם" - הרי הנהגת "איש צבא" היא באופן שבמשך כל היום כולו, ואפילו בעת השינה, ניכר עליו שהוא "איש צבא" (כפי שרואים

בפועל ובמוחש). ועד"ז מוכן בנוגע ל"צבאות השם" - שבמשך כל היום כולו צריכים הם להמצא בר' אמות של מחנה המתנהל ע"פ רצון ה' - "על פי ה' יחנו", היינו, שבמשך כל היום כולו חדר הילד בהנהגה המתאימה למילוי רצון אבינו שבשמים.

וכמדובר כמ"פ אודות המעלה המיוחדת בחינוך הניתן ב"מחנה קיץ" - לגבי החינוך במשך כל השנה:

במשך כל ימי השנה, ישנם שעות שבהם נתון הילד תחת השפעת בית הספר, ישנם שעות שבהם נתון הילד תחת השפעת הבית, וישנם שעות שבהם נתון הילד תחת השפעת הרחוב והסביבה. ומוכן, שהשפעות אלו שונות המה זו מזו. ובזה מתבטא העילוי המיוחד ד"מחנה קיץ" - שבמשך כל שעות היום כולו, נתון הילד תחת השפעת רוח המחנה המתנהל ע"פ יסודי התורה ומצוותי, והשפעה זו היא במשך כל היום כולו, באופן ד"לא ישבותו".

ולכן, כאשר הילד נמצא ב"מחנה קיץ" המתאים במשך תקופה ממושכת - הרי הוא הולך "מחיל אל חיל" בכל עניני יהדות, תורה ומצוותי.

וכאשר הילד הולך "מחיל אל חיל" בכל עניני התורה ומצוותי, באופן ד"בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו" - אזי מקיים הקב"ה את הבטחתו, ומוסיף בברכותיו בכל הקשור לבריאות הגוף. ואז זוכים ההורים לראות נחת אמיתי ונצחי מילדיהם - בראותם שהם הולכים "מחיל אל חיל" מיום ליום.

ומוכן שהשפעת החינוך ד"מחנה קיץ" נמשכת בכל השנה כולה, היינו, שהנהגת הילדים במשך השנה כולה היא ביתר חיות ותוקף ואור בכל עניני יהדות, עד שהשנה כולה נעשית שנה של אור וחיות ובריאות, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

וכל זה מוסיף חיות ואור ובריאות אצל ההורים וכל בני המשפחה, ואצל כאו"א מכלל ישראל כולו.

בקעמפ אינו פוגש או עובר במקומות בלתי טהורים וכדו'

◀ י"ג תמוז תשמ"ב

...ההתעסקות בחינוך בימים אלו היא בגדר ענין שהזמן גרמא - כי ברוב הארצות

(שבהם נמצאים רוב מנין ורוב בנין דבנ"י) נותנים בימים אלו "חופש" לילדים שלא יצטרכו ללמוד לימודים שאינם "לימודי קודש".

ולכן, הרי זה זמן מסוגל ביותר להשתדל שהילדים יוסיפו בלימוד התורה, מאחר שזמנם פנוי יותר, מפני ה"חופש" מלימודים שאינם לימודי קודש.

... ובנוגע לענייננו: היות שברוב המדינות ימים אלו הם "ימי החופש" מלימודים שאינם לימודי קודש (שמלכתחילה היו צריכים להיות באופן דחול על טהרת הקודש) - צריכים לנצל את זמנם הפנוי של התלמידים והתלמידות, ולמלא זמן זה בלימודי קודש (לימודים שבהם לא דרושה זהירות והשתדלות שהדבר יהי' "על טהרת הקודש" - מאחר שמדובר אודות לימודים שהם עצמם קודש).

דהנה, במשך כל ימי השנה ישנם זמנים שבהם עוסקים בלימודים שאינם לימודי קודש (מפני חוק המדינה או מפני סיבות שונות ומשונות). וזוהי המעלה שבימי החופש - שהגבלות אלו אינן קיימות, ולכן, ישנו יותר זמן פנוי עבור לימודי התורה, לימוד המביא לידי מעשה - קיום המצוות.

ונוסף לזה:

רבים מההורים מעוניינים לשלוח את ילדיהם ל"מחנה קיץ" שבהם שוהים הילדים תקופה ממושכת, ולכן, כאשר משתדלים שילדים אלו יהיו במחנות קיץ המתנהלים ע"פ רוח היהדות, ישנה מעלה נוספת בחינוך שמקבלים במחנות קיץ אלו לעומת החינוך שבמשך כל ימי השנה, מאחר שהילד נמצא באוירת המחנה המתנהל ברוח היהדות במשך כל היום כולו, וכך נמשך הדבר במשך כמה שבועות.

דהנה, במשך שאר ימות השנה, ישנם זמנים במשך היום שבהם נמצא הילד מחוץ לאוירת בית הספר ששם מקבל חינוך מתאים, כי כאשר יוצא לרחוב פוגש הוא חברים אינם יהודים, או שצריך לעבור במקום כלתי טהור או כלתי כשר, וכיו"ב. וזוהי המעלה בחינוך שמקבל הילד בהיותו במחנה קיץ - שבמשך כל היום כולו נתון הילד תחת השפעת אוירת המחנה המתנהל ברוח היהדות.

וכך נמשך הדבר לתקופה ממושכת, וברציפות דוקא, ללא כל הפסק בינתיים. ומובן גודל המעלה הנפעלת מצד הרציפות והעדר ההפסק בדבר - ע"ד שמצינו בקרבנות הנשיאים בחנוכת המשכן, שהקרבת הקרבנות היתה צריכה להיות ברציפות דוקא, למרות שמשום זה היו צריכים להקריב גם ביום השבת. ועד"ז מצינו בנוגע לחנוכת בית המקדש שחגגו זאת באופן רצוף, למרות שבאמצע הי' יוהכ"פ.

ועפ"ז מובן גודל הזכות והתענוג של ההורים - כאשר הם מעניקים לילדיהם רכוש רב של ידיעות וחינוך בענייני התורה ומצוותי', ע"ז ששולחים אותם למחנה קיץ

המתנהל ברוח היהדות, למשך תקופה ממושכת ללא הפסק בינתיים.

ומזה מובן גודל ההדגשה אודות ענין זה בשנים הכי אחרונות (וכפי שכבר הודגש כמה פעמים במשך שנה זו) - מפני ההכרח והחיוניות והרציניות שבדבר, להשתדל שכל ילד יהודי ינצל את ימי החופש ע"י הוספה בכל עניני יהדות תורה ומצוות'.

קעמפ בלתי רצוי - גרוע מבית ספר כזה

← אחרון של פסח תשמ"ג

כאן המקום להזכיר אודות ענין שהזמן גרמא:

היות שמתקרבים לימי הקיץ, ימי החופש - הרי זה הזמן שבו מתחילים ההורים לחשוב אודות רישום הילדים למחנות קיץ, הן מחנות קיץ יומיים, והן מחנות קיץ שבהם שוהים הילדים לתקופה ממושכת. ולכן, צריכים להשתדל ולעשות "שטורעם" ולפעול על ההורים שישלחו את ילדיהם למחנות קיץ השייכים לחינוך הכשר, עד לחינוך על טהרת הקודש,

וכמדובר כמ"פ אודות התכונה המיוחדת (הן לטוב והן למוטב) שיש במחנות קיץ שבהם (לא חוזרים הילדים לבתיהם מידי יום ביומו, אלא) שוהים תקופה ממושכת (כמה שבועות, או כמה חדשים) - שבמשך כל זמן שהותם ב"מחנות קיץ" נתונים הם תחת השפעת אורת המחנה ללא כל התערבות של השפעה אחרת.

ולכן: (א) יש להשתדל שהורים לא ישלחו את ילדיהם למחנה קיץ שאינו רצוי, מכיון שהשפעתו חמורה עוד יותר מאשר בית ספר שאינו רצוי, בגלל ששם נמצא הילד תחת השפעה בלתי רצוי' מתמדת, ללא אפשרות להשפיע עליו בכיוון טוב, משא"כ אילו הילד בא לביתו מידי יום ביומו, שאז היתה אפשרות לנסות לתקן את ההשפעה הבלתי רצוי'. (ב) לאידיך - להשתדל שהורים ישלחו את ילדיהם למחנה קיץ על טהרת הקודש, מכיון שהשפעתו החיובית גדולה ביותר, שהרי ככל שתהי' האווירה בביתו של הילד באופן טוב ורצוי - עדיין עלול הוא לקבל השפעה בלתי רצוי' מהרחוב (באותם זמנים שהוא מחוץ לביתו), משא"כ בהיותו במחנה קיץ - שבמשך כל תקופת שהותו נמצא הוא באווירה של טהרת הקודש, שהשפעתה על כל השנה כולה - עמוקה ורחבה ביותר.

פונים להורים בשמו של רשב"י - רשמו את ילדיכם לקעמפ כשר

◀ ל"ג בעומר תשמ"ג

הוראה הנ"ל ("תורתו אומנתו") מודגשת ביותר כאשר נמצאים בסמיכות לימי החופש, שאז רושמים את הילדים ל"מחנות קיץ" למשך כל תקופת החופש, ולכן צריכים אתם - הילדים - לבקש מהורכם שירשמו אתכם ל"מחנות קיץ" שבהם מנצלים כל רגע פנוי ללימוד התורה וקיום המצוות, באופן ד"תורתו אומנתו".

ולהורים שנמצאים כאן, פונים בבקשה - בשמו של רשב"י - שישתדלו בעצמם (עד להשתדלות באופן של "יגעת") לרשום את ילדיהם ל"מחנות קיץ" שבהם יקבלו את החינוך הטוב ביותר - לנצל כל רגע פנוי ללימוד התורה, שעי"ז גורמים נחת רוח להקב"ה באופן הכי נעלה.

ובהתאם לציווי "ואהבת לרעך כמוך" - מובן שההוראה הנלמדת מל"ג בעומר בנוגע להנהגה באופן ד"תורתו אומנתו", אמורה גם ביחס להשפעה על הזולת, היינו, שנוסף לזה שההורים ידאגו עבור הילדים שלהם לרשום אותם ל"מחנות קיץ" שבהם יקבלו חינוך ברוח ד"תורתו אומנתו" ישתדלו (מתוך יגיעה) לפעול זאת גם על ילדים נוספים.

וכן בנוגע לילדים עצמם - שהם צריכים להתעניין אצל חבריהם (והילדות - אצל חברותיהן) אודות התכניות שלהם לקראת ימי החופש, ולהשפיע עליהם לשהות ב"מחנות קיץ" שחודרים ברוח ד"תורתו אומנתו".

החובה על כל אחד לעסוק ברישום הילדים לקעמפ כשר

◀ יום ב' דחג השבועות תשמ"ג

...בעמדנו בסמיכות לימי הקיץ, שאז רושמים את הילדים ל"מחנות קיץ" - צריכים להשתדל ביותר שכל ילדי ישראל יירשמו ל"מחנות קיץ הכשרים", הן בגשמיות - מאכלים כשרים כו', והן ברוחניות - הנהגת המחנה כולו באווירה יהודית אמיתית, באופן ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו". וכידוע הפתגם שאם

מקפידים על הדברים שמכניסים לקיבה ובני המעיים (כשרות האכילה ושת"י), הרי בודאי שצריכים להקפיד על הדברים שמכניסים למוח שבראש - כללות ההשקפה ברוח היהדות האמיתית.

ומפני גודל חשיבות הענין - אין להמתין עד שיבואו אליו ויבקשו ממנו שיואיל בטובו לרשום את הילד ל"מחנה קיץ" הכשר, ואז יסכים להתפנות מעסקיו (גם כאשר עוסק בלימוד התורה) כדי לטפל בענין זה, אלא בידעו שכל ילד יהודי הוא בבחינת "עולם מלא", עליו להשתדל למצוא בעצמו את הילד היהודי, ולפעול שיכניסו אותו ל"מחנה קיץ" הכשר. ועד כדי כך, שאינו מסתפק לשלוח "שליח" שיעסוק בדבר, אלא הוא בעצמו עוסק בזה - "מצוה בו יותר מבשלוחו". ובפרט שישנם, לדאבונינו, הרבה ילדים שצריכים לפעול עליהם להיות ב"מחנה קיץ" הכשר, כך שגם כאשר שלוחו יעסוק בזה, ישאר עדיין מספר נכבד של ילדים שצריכים לפעול עליהם להיות ב"מחנה קיץ" הכשר, ולכן בהכרח שגם הוא בעצמו (נוסף על שלוחו) יעסוק בזה, שהרי צריכים לפעול שכל ילדי ישראל יקבלו חינוך הכשר, עד לחינוך על טהרת הקודש.

מחנה קיץ הכשרים - הוא "מחנה שכינה"

◀ י"ב סיון תשמ"ג

מכיון שמתקרבים ימי החופש - צריכים להשתדל ככל האפשר (ויותר מזה) לפעול שכל ילדי ישראל ינצלו את ימי החופש כדי לשהות במחנה קיץ החדור באווירת היהדות במשך כל שעות היום והלילה, ובפשטות - מחנה קיץ שבו לומדים שיעורים בתורה ומקיימים מצוות בהידור, שאז הרי המחנה הוא בבחינת "מחנה שכינה".

וכמדובר כמ"פ שהשבועות והחדשים דימי החופש מהווים זמן מסוגל שבו יכולים כל הילדים לספוג בקרבם את אוירת היהדות האמיתית, מכיון שימים אלו הם ימי חופש מלימודי חול - אפילו באותם מקומות שמצד גזירת המלכות חייבים לעסוק בזה בזמנים מסויימים [אלא שגם אז עושים זאת רק כדי לצאת י"ח כו', ומשתדלים לנצל כל רגע פנוי עבור עניני יהדות, אף שגם באותם רגעים שלומדים לימודי חול הרי זה באופן ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"], ולכן, יכולים לנצל את כל היום כולו עבור ענינים שהם על טהרת הקודש.

סגירת החדרים הביאה למעלה – פתיחת קעמפ

← ש"פ עקב (כ' מנחם אב) תשמ"ג

תפקידו של "מחנה גן ישראל" הוא לעסוק בחינוכם של ילדי ישראל ברוח התורה ומצוותי'.

הנה, ישנם בתי ספר דתיים, "חדרים" ומוסדות של "תלמוד תורה", שבימי הקיץ מקצרים הם בשעות הלימודים, ועד כדי כך – שישנם מוסדות כאלו שבימי הקיץ סגורים הם לחלוטין, רחמנא ליצלן!

[אין כל נפק"מ מה הם הסיבות השונות והמשונות להנהגה זו, אבל עכ"פ – זהו המצב הקיים, ולא נראית לעין כל אפשרות שיהי' ניתן לשנות הנהגה זו!...].

ולכן, באה ה"תקנה" לזה ע"י מחנה "גן ישראל" (וכי"ב), שבמחנה זה שוהים הילדים במשך ימי הקיץ באוירה של יהדות, ועד כדי כך שע"ז ישנה אפשרות להחדיר בהם את רוח היהדות, תורה ומצוותי', באופן נעלה יותר משאר ימי השנה שבהם נמצאים במסגרת בית הספר:

במשך כל ימי השנה, כאשר הילדים נמצאים במסגרת בית הספר – הנה לאחרי שהילד מסיים את סדר הלימוד בבית הספר, יוצא הוא מבית הספר לרחוב, רחוב שיש בו "המונה של רומי", וכתוצאה מכך – יכולה להיות אצלו השפעה בלתי רצוי' כו'. ואפילו כאשר נמצא בביתו – הרי לא בכל בית יהודי שוררת אווירה של קדושה כמו ב"חדר" או ב"שיבה".

וזוהי המעלה המיוחדת של מחנה "גן ישראל" (אפילו לגבי הלימוד ב"חדר" במשך כל השנה) – שבו שוהים הילדים תקופה ממושכת באווירה של יהדות וקדושה ללא אפשרות של השפעה בלתי רצוי' ע"י הרוחות המנשכות בחוץ. ובתקופה זו ישנה אפשרות להחדיר אצל הילדים את רוח היהדות, תורה ומצוותי' – יותר מכל שאר ימי השנה, ובאופן שתוצאותי' של פעולת החינוך בתקופה זו, נמשכים על כל השנה כולה.

ונמצא, שהענין הבלתי רצוי דסגירת מוסדות חינוך בימי הקיץ הוא בבחינת "שבע יפול צדיק וקם" – מכיון שע"ז נפעל עילוי והוספה בענין החינוך באופן נעלה יותר.

ובזה מודגש הקשר עם יום ההילולא דעשרים באב – מכיון שבעל ההילולא מסר את נפשו על התעסקות בחינוך ילדי ישראל, כידוע ומפורסם וכפי שרואים גם כיום את הפירות ופירי פירות מעבודתו ופעולתו של בעל ההילולא בשטח החינוך – הן

אצל אלו שנשארו במדינה ההיא, והן אצל אלו שיצאו משם, שכתוצאה מעבודתנו ופעולתנו נשארו הם יהודים שומרי תורה ומצוות, המחנכים את בנייהם ובני בניהם ברוח התורה והיהדות, עד היום הזה.

וע"ז נפעל כללות הענין ד"מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" - ע"פ דברי חז"ל "ושננתם לבניך - אלו התלמידים", וכן "כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו".

ואם הדברים אמורים בנוגע ל"בן חבירו", היינו, בנו של יהודי שנמצא במעמדו ומצבו ("חבירו"). . הרי עאכ"כ שכן הוא כאשר מדובר אודות בנו של יהודי שאינו "חבירו", היינו, יהודי שנמצא בדרגא נמוכה יותר בעניני יהדות, הרי בודאי שכאשר מלמד את בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

להתחיל ברישום הילדים מיד לאחר חג הפסח

← אחרון של פסח תשד"מ

...אחת ההוראות שלמדים מחג הפסח היא - שיש להשתדל ביותר בנוגע לחינוך ילדי ישראל, וצריכים לזכור תמיד שחינוכו של כל ילד יהודי, אפילו ילד אחד, הוא בדוגמת החינוך דכלל ישראל, מכיון שכל ילד יהודי הוא "עולם מלא"

ומזה מובן גודל האחריות שבדבר, ומכיון שתובעים זאת מיהודי - בודאי נתנו לו את כל הכחות הדרושים למילוי תפקיד זה מתוך שמחה וטוב לבב.

וענין זה נוגע לפועל מיד לאחרי חג הפסח:

נהוג במדינה זו שתיכף לאחרי חג הפסח מתחילים ההורים לחשוב אודות "מחנה קיץ" עבור ילדיהם, שבו יבלו את זמנם הפנוי בימי הקיץ, כאשר משהחריים אותם מסדרי הלימודים בכתי הספר.

ולכן, יש להשתדל ביותר לפעול על ההורים שישלחו את ילדיהם ל"מחנות קיץ" שחדורים ומתנהלים ברוח היהדות, כמדובר כמ"פ בארוכה.

ב"מחנה קיץ" - אווירה של קדושה ויהדות במשך כל היום כולו

< ש"פ שמיני תשמ"ה

ישנו ענין נוסף שהזמן גרמא - בקשר להתחלת הקיץ:

כאשר מתקרבים ימי הקיץ שבהם סגורים רוב בתי הספר למשך זמן - מתחילים ההורים לחשוב אודות "מחנה קיץ" מתאים לשלוח את הילדים למשך תקופה זו. ולכן, יש לנצל זמן זה כדי לעורר את ההורים ולהשפיע עליהם שישלחו את הילדים ל"מחנה קיץ" הכשר, על טהרת הקודש, שבו מחנכים את הילדים ברוח היהדות.

וכמדובר כמ"פ אודות גודל פעולת והשפעת החינוך שמקבלים ב"מחנה קיץ" - יותר מאשר ב"בית הספר" דתי וחרדי:

"מחנה קיץ" שבו שוהים הילדים ביום ובלילה - פשיטא שגדול כח השפעתו יותר מאשר ההשפעה שמקבלים ב"בית ספר", כי: ב"בית הספר" נמצאים הילדים מספר שעות בלבד, ואח"כ חוזרים לבתיהם, ושם נתונים הם להשפעת האווירה השוררת בבית, ומכיון שכן, הרי ההשפעה שמקבלים בבית הספר אינה אלא במדה חלקית בלבד; משא"כ בעת שהותם ב"מחנה קיץ" - נמצאים הם באווירה של קדושה ויהדות במשך כל היום כולו, ללא כל הפסק בדבר, ולא רק יום אחד, כי אם תקופה ממושכת, כך שמדת ההשפעה על נפשו של הילד גדולה ביותר.

ואפילו "מחנה קיץ יומי", שבו נמצאים הילדים שעות ספורות בלבד, ואח"כ חוזרים לבתיהם - השפעתו גדולה יותר מאשר בית ספר:

ההליכה לבית ספר היא - במדה מסויימת - מתוך רגש של הכרח, שכן, הילד מצד עצמו רצונו ב"משחקים"... אלא שהוריו מכריחים אותו ללכת לבית ספר כדי ללמוד, ובמילא, ממתין הוא בקוצר רוח לזמן שיוכל לחזור ל"משחקים" - בעת ההפסקות, או לאחרי שחזור לביתו.

אבל ההליכה ל"מחנה קיץ" היא - מרצונו הטוב של הילד, בידעו שמלבד הזמן הקצוב ללימודים, נותנים לו גם "משחקים" וכיו"ב (כפי שמבאר הרמב"ם בנוגע לאפן הלימוד עם קטנים). דברים שהם לפי רוחו, ומכיון שכן, הרי גם הלימוד וההשפעה הרוחנית שמקבל ב"מחנה קיץ" מתקבלת וחודרת בעומק ובפנימיות יותר, כי הילד נמצא בתנועה של פתיחות, בגלל האווירה הכללית שאינה באופן של הכרח, כי אם מתוך רצון ותענוג.

ומכיון שכן - יש להשתדל שההורים ישלחו את ילדיהם ל"מחנות קיץ" שבהם

יקבלו את ה"מקסימום" של רוחנית וקדושה,

ולחסיביר להם, שאם בדברים גשמיים משתדלים לתת להם את ה"מקסימום" [שכן, גם כאשר בנוגע לעצמם מסתפקים במועט ובצמצום, מפני שאין להם יותר, או מפני שרוצים לחסוך כו', הרי בנוגע לילדים - משתדלים בכל יכלתם, ויותר מכפי יכלתם, לתת להם את ה"מקסימום"], הרי עאכו"כ שכן צריך להיות בנוגע לעניינים רוחניים.

ולא זו בלבד שדרושה גם השפעה רוחנית, אלא עוד זאת, שהעניינים הרוחניים נוגעים וחשובים יותר מאשר העניינים הגשמיים, ולכן, כשיש אפשרות לשלוח את הילדים ל"מחנה קיץ" שבו יקבלו עניינים גשמיים במדה מרובה ועניינים רוחניים במדה מועטת, או להיפך, לשלוח אותם ל"מחנה קיץ" שבו יקבלו עניינים רוחניים במדה מרובה אף שבנוגע לעניינים גשמיים לא תהי' תכלית השלימות - יש להעדיף את הרוחניות על הגשמיות!

ואין צורך באריכות ההסבר על גודל הנחיצות שהשפעה רוחנית עוד יותר מאשר השפעה גשמית - שכן, ללא רוחניות הרי גם הגשמיות אינה שווה כלום, כפי שמבינים אפילו אינם יהודים, ובפרט בימינו אלו - כאשר רואים במוחש מה קורה לילד שגדל ללא השפעה רוחנית, שמגיע להנהגה שהיא היפך ישובו של עולם!...

ובודאי יצליחו להסביר זאת להורים ללא מאמץ מיוחד, שכן, צריכים רק "לפתוח את העיניים", ואז רואים את הדברים לאמיתתם.

להתחיל בהכנות להשתדל ולעשות כל התלוי לרשום את הילדים ל"מחנה" שהנהגתו היא באופן ד"על פי ה' יחנו"

← ל"ג בעומר תשמ"ו

מכיון שהולכים וקרבים ימי הקיץ, וההורים מתחילים כבר לעשות את כל הסידורים בקשר לשהותם של הילדים במחנות קיץ (הן מחנות קיץ יומיים, והן מחנות קיץ שבהם נמצאים הילדים לתקופה ממושכת) יש להתחיל בהכנות להשתדל ולעשות כל התלוי בכל אחד ואחת, לרשום את הילדים ל"מחנה" שהנהגתו היא באופן ד"על פי ה' יחנו", מחנה שבו יקבלו חינוך - במדה הכי מרובה - ליראת שמים, אהבת ישראל ואחדות ישראל, ובפשטות, התמדה ושקידה בלימוד התורה, וקיום המצוות בהידור.

וכמדובר כמ"פ אודות המעלה דניצול זמן החופש, כאשר בתי הספר העממיים סגורים - שאז יכולים לנצל את כל הזמן ללימודי קודש, ועי"ז שניתוסף במספר הלומדים לימודי קודש, ניתוסף גם אצל אלה שלומדים לימודי קודש כל היום גם במשך שנת הלימודים, שכן, "קנאת סופרים תרבה חכמה", להוסיף יותר בהתמדה ושקידה בלימוד התורה - באיכות, גם אם בכמות ממלאים את כל הזמן בלימודי קודש, ובמשך הזמן יראו שיכולים להוסיף גם בכמות, עי"ז ש"יגזלו" גם מהזמן שבו עוסקים בענינים אחרים שאינם (לימודי חול, אבל גם לא) לימודי קודש.

לא להמתין שהורים יבואו

◀ ש"פ שמיני תשמ"ז

...כאן המקום לעורר בנוגע לענין החינוך - ענין שהזמן גרמא:

נמצאים אנו, כאמור, בתחלת תקופת הקיץ, שאז מתחילים כבר ההורים לתכנן את סידור והרשמת הילדים למקומות שבהם ישהו ויבלו במשך חופשת הקיץ, ולכן, יש להשתדל ביותר לפעול על ההורים שישלחו את ילדיהם למקומות שבהם יתחנכו ברוח התורה והיהדות, חינוך של קדושה, עד לחינוך על טהרת הקודש, ופשיטא, לא להמתין לכך שההורים יביאו את הילדים מיזמתם, אלא, ללכת אליהם כדי לעוררם ולהשפיע עליהם כו', בכל מקום ומקום שהיד מגעת.

לנצל החופש מעניינים חילוניים

◀ ש"פ אמור תשמ"ח

ומכאן באים לענין נוסף בקשר לפעולה עם ילדי ישראל - ענין שהזמן גרמא: ...בעמדנו שבועות אחדים לפני זמן (שנקרא בשם) ה"חופש" דימי הקיץ, כאשר

רבים מילדי ישראל אינם נמצאים במסגרת הלימודים הרגילה - יש להשתדל ככל האפשרי שיהי' זה "חופש" מענינים חילוניים, כדי להוסיף עוד יותר בעניני קדושה, תורה ומצוות, כולל בפרט הענין ד"בכל דרכיך דעהו" עי"ז שיפעלו על ההורים לשלוח את הילדים למחנות קיץ דחינוך הכשר, עד לחינוך על טהרת הקודש.

ומובן, שהפעולה בכל זה צריכה להיות בהקדם האפשרי - עוד לפני בוא הזמן שההורים רושמים את ילדיהם למחנות קיץ, שכן, לאחרי הרישום כו' קשה יותר לשנות את הנעשה כבר, ומה גם שהשינוי כרוך עם טירחא והוצאה יתירה, כמובן ופשוט.

בקעמפ הרגל נעשה טבע

< שבעה עשר בתמוז תשמ"ח

ומכאן באים להמדובר (בארוכה לפי ערך) בהתוועדות דיום השבת ע"ד ההשתדלות להוסיף בחינוך בני ובנות ישראל - שגם הר"ת ד"חינוך" (וכן "חנוכה", מלשון חינוך) הוא אות ח"ת.

ובהקדים - גודל החשיבות דענין החינוך, כמ"ש "חנוך לנער על פי דרכו (שעי"ז) גם כי יזקין לא יסור ממנה", ולהעיר גם ממש"נ בפרשת השבוע דמינה אזלינן - "מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל", "דעדקייא דבית יעקב", כמבואר גם בדרושי חסידות.

ולכן, יש צורך בהשתדלות יתירה לחנך הילדים והילדות ע"פ התורה, חינוך הכשר, עד לחינוך על טהרת הקודש, החל מפעולתם של ההורים, הן אביו והן (ועאכו"כ) אמו, כמובא בקונטרס חנוך לנער לאדנ"ע (בנוגע לחינוכו של בנו יחידו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) מ"ש השל"ה ש"הנשים מצוות על תוכחת בניהם כמו האב, ויותר מהם, מטעם שהם פנויות ומצויות יותר בבית", ועאכו"כ בנוגע ל"קטן הצריך לאמו".

אמנם, במשך השנה קשה ביותר לפעול שבמשך כל היום כולו, בכל שעות המעת לעת, יהיו הילדים בד' אמות (לא רק כשרים, אלא גם) על טהרת הקודש, שהרי, מזמן לזמן יוצאים גם ל"רשות הרבים" (בגלל שנמצאים בגלות כו'), ששם מנשבות רוחות

מצויות, ולפעמים, גם רוחות בלתי מצויות ובלתי רגילות...

ולכן, ההזדמנות הטובה ביותר לכך היא - בזמן הקיץ, כשמכניסים את הילדים למחנות קיץ על טהרת הקודש, אשר, במשך כל היום כולו, כל שעות המעת לעת, ללא הפסק כלל, נמצאים בד' אמות על טהרת הקודש, ולאחרי שנמצאים במצב זה במשך זמן, כמה ימים ושבעות כו', אזי, "הרגל נעשה טבע" (החל מטבע שני, ועד לטבע סתם), שפועל על כללות הנהגתם במשך כל השנה כולה, שתהי' על טהרת הקודש.

הילד מסתובב בכל המעת לעת עם יהודים ויהדות

← ש"פ שופטים תשמ"ח

...וכמדובר כמ"פ בארוכה במעלת ההשפעה דמחנות קיץ, ששם הילד מסתובב בכל המעת לעת עם יהודים ויהדות, רוח שחדור ביראת השם ואהבת השם וכו'...

הוספה בענייני קדושה גם כשאין המוסד מצווה

← ש"פ שלח תשמ"ט

וכיון ששליחות זו הו"ע שהזמן גרמא - החל מזמנו של האריז"ל ש"מותר ומצוה לגלות זאת החכמה", ועאכו"כ לאחרי שהתחיל הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה" בגאולת רבינו הזקן בי"ט כסלו, עד לגאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בי"ב י"ג תמוז, שאז ניתוסף עוד יותר בהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה בחצי כדור התחתון - אי אפשר כלל וכלל לדחות לזמן קצר אפילו, אלא צריכים לעסוק בזה תיכף ומיד, וע"י כאו"א מישראל בעצמו (לא רק ע"י שליח כו').

והדגשה מיוחדת בענין שהזמ"ג במיוחד בימי הקיץ - לנצל את תקופת החופש

שקיימת בפועל בכו"כ מוסדות חינוך ל"חופש" מעניני חול, ע"י ההוספה עוד יותר בכל עניני קודש, אע"פ שמצד הנהלת המוסד חינוך אין חיוב וציווי דשמירת סדרי הלימוד, ע"ד "אני איני מצוה לך", כי אם, "לדעתך" - לשלוח כל בני ובנות ישראל למחנות קיץ הכשרים, ועד לחינוך על טהרת הקודש, שבהם יהוה תקופה מסויימת במשך כל שעות היום והלילה (ללא הפסק של השפעה אחרת, אפילו שהיא כשרה, כבעניני הרשות בפשטות) באווירה של תורה ויהדות, ובאופן ד"פעולה נמשכת" על ובכל הימים שלאח"ז.

החינוך בקעמפ נוגע לכל חיי הילד

◀ ש"פ שמיני תש"נ

ענין נוסף שהזמן גרמא - ומפקחין על צרכי ציבור בשבת: בימים אלו מתחילים הורים לחשוב היכן יהיו, יבלו ילדיהם בזמן הקיץ, (המכונים) "ימי החופש" מבתי הספר.

כיון שילד לא נמצא בבית ספר, הרי הוא ניתן להשפעה יתירה מסביבתו וחבריו, ולפעמים - השפעה שאינה מתאימה לילד יהודי.

לכן זהו הזמן המתאים, שכאו"א יעשה כל התלוי בו לעורר את שכנו הקרוב, או אפילו שאינו קרוב, עד כל יהודי שיכול להגיע אליו - שהורים יהודים ידאגו לשלוח את ילדיהם ל"קעמפ" (מחנה קיץ) הקשור עם חינוך הכשר עד - על טהרת הקודש, שבו יהי' הילד מוקף וחדור ברוח של תורה ומצוות.

ואדרבה: כמדובר פעמים רבות, שזוהי הזדמנות מיוחדת בחינוך ילדים, ובכמה ענינים - יש בזה מעלה אפילו לגבי בית ספר: בבית ספר נמצא הילד רק חלק מהיום, ובשאר חלקי היום לא תמיד בטוחים איזו השפעה הוא מקבל; משא"כ ב"קעמפ" (שבו הוא שוהה בכל משך המעת לעת), הרי הוא בכל היום והלילה באותה סביבה, ברוח התורה ומצוותי, במילא יש לזה עליו השפעה חזקה ביותר, גם כאשר הוא חוזר אחרי הקיץ, וכפי שרואים בפועל.

ובהתחשב בכך שזה נוגע לחינוך הילד, היסוד של כל חייו, כמ"ש חנוך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה, וגם השנים שבין נערות וזקנות, הרי זה נוגע

לחיי הנישואין שלו, להקים בית בישראל עם בנים ובנות עוסקים בתומ"צ, עד סוף כל הדורות - מובן גודל האחריות והזכות וגודל ההשתדלות שצריכה להיות בזה, ב"והעמידו תלמידים הרבה" באופן שהתלמידים יעמידו עוד תלמידים וכו', כולל ע"י ההשפעה והחינוך דמחנה קיץ.

ניצול כל רגע פנוי בהוספה בעצמו ובילדים בענייני יהדות

◀ ש"פ קרח תנש"א

ובנוגע לפועל, בבואנו מג' תמוז עד לתוך ימי הגאולה די"ב י"ג תמוז - שבכל שנה ושנה (שנה - כולל כל שינויי הזמן) מתוספת בזה עלי' - צריך כאו"א להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל הפעולות דהפצת התורה והיהדות והפצת המעינות חוצה, ובאופן של זריזות, ומתוך ההכרה - שהעולם עצמו יסייע ליהודי בעבודתו.

ובמיוחד - בעמדנו בזמן הקיץ - כאשר ילדים הולכים למחנות קיץ, צריכים להשתדל שילדים יהודים ילכו למחנות קיץ שמיוסדים על חינוך הכשר ועל טהרת הקודש; ואלו המתעסקים בחינוך ילדים - צריכים לדאוג לנצל את זמן הקיץ בתכלית השלימות, ובתכלית הזריזות, לנצל כל רגע פנוי להוסיף בעצמו ולהוסיף אצל הילדים בכל ענייני יהדות, בחיות ובשמחה.

סער טני

כתבי יד קודש

§ הדרכות בקשר למחנה קיץ שרק מיעוטם באים מבית דתי

מענה לא' שאירגן מועדוני נוער לילדים, שרק מיעוטם באים מבתיים דתיים ושאל את הרבי: (1) האם כדאי להביא ביחד את הילדים הדתיים עם שאר הילדים מחשש שישפיעו לרעה על הילדים הדתיים. (2) בתוכנית שמתקיימות ביום השבת, יש כאלו שמחללים את השבת ובאים במכונית. (3) אצל הילדים היותר מבוגרים יש חשש שהתוכניות המעורבות יביאו לידי פריצות. (4) בגלל כל הנ"ל, אולי כדאי למשוך את ידו מכל האירגון:

(1) אם המדריכים יר"ש ומדגישים זה

בההדרכה - אין להתחשב עם

החשש - מפני גודל התועלת. ויה"ר שתגן

המצוה מכל ענין בלתי רצוי.

(2) מובן שעל המדריכים להדגיש וכמה פעמים, שאסור לרכוב באוטו

או ברכבת וכיו"ב, ורק זה שיבוא רגלי - ישתתף וכו'.

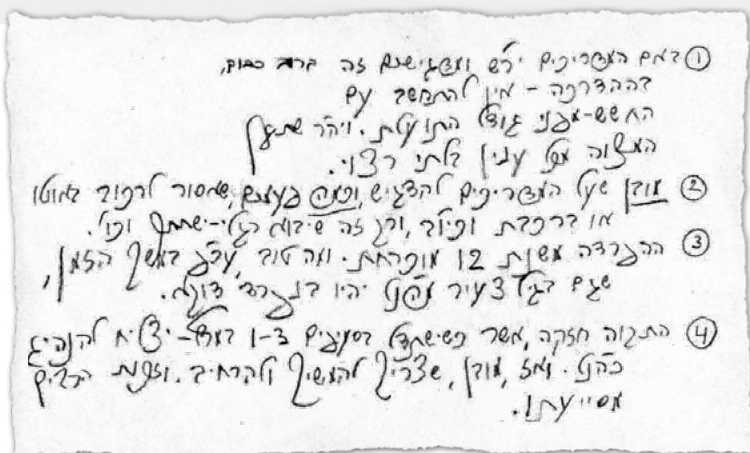
(3) ההפרדה משנת 12 מוכרחת. ומה טוב עכ"פ במשך הזמן,

שגם בגיל צעיר מהנ"ל יהיו בנפרד דוקא.

(4) התקווה חזקה, אשר כשישתדל בסעיפים 1-3 במרץ - יצליח להנהיג

כהנ"ל. ואז, מובן, שצריך להמשיך ולהרחיב. וזכות הרבים

מסייעתו.

קעמפ מחזק הרוח ומשמח

כדאי לברר (אצל העו"ד [=העורך דין]) באם אין חשש בדבר - ואז
לסדר בתו תי' בקעמפ [...], שנוסף על כו"כ תועליות
- זה גם יחזקה בגו"ר וישמחה ויחזק רוחה

כדאי לברר (אצל העו"ד) באם אין חשש בדבר - ואז
לסדר בתו תי' בקעמפ, שנוסף על כו"כ תועליות
- זה גם יחזקה בגו"ר וישמחה ויחזק רוחה

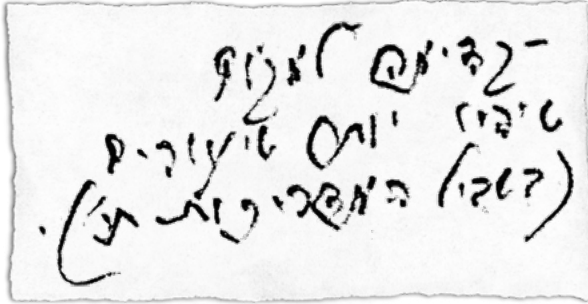
מצער מיעוט מספר המשתתפות

מצער, כמובן, מיעוט מספר המשתתפות
ב"גן ישראל", ומה יוסיפו התירוצים -
בהנוגע למעשה שהוא העיקר!?

מצער, כמובן, מיעוט מספר המשתתפות
ב"גן ישראל", ומה יוסיפו התירוצים -
בהנוגע למעשה שהוא העיקר!?

איזה קעמפ כדאי ללכת §

מענה בקשר למדריכה ששאלה לאיזה קעמפ ללכת:

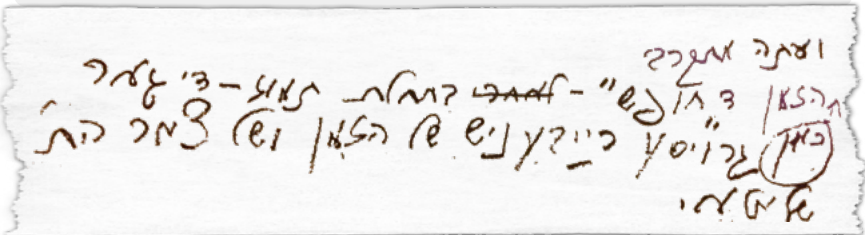

- קדימה למקום
- שיהי יותר שיעורים
(בשביל המדריכות תי).

ציור התמימים §

ועתה מתקרב

כאן הזמן ד"חופש" - בתחלת תמוז - די גאר
גרויסע רייבעניש של הזמן ושל ציור הת'
שליט"א.

פירות טובות במשך כל השנה

מענה על מכתב דו"ח מיום ח' תמוז ה'תשכ"ט אודות גמר הקנין של מחנה "גן ישראל" בפראקסוויל (רקע הדברים עיין בספר בנאות דשא עמוד 94):

ויהא בשטומו"צ [=בשעה טובה ומוצלחת]

בגו"ר ולפירות

טובות במשך כל

השנה

העזרה לעניני הקייטנא

הוספה על מכתב מה' מנחם אב תשי"ח:

להוסיף [=הוראה למזכירות להוסיף ע"ג המכתב]

מרת יהודית תי

איך האב מיט צופרידענהייט געלייענט

אין אייער בריף, וועגן אייער העלפען און טאן

בעניני הקייטנא, ווי אויך אייער מאן שי'. און

עס זאל זיין אויך דאס להוספה בברכת השי"ת אין געזונט פון יעדערן

פון אייך, ובכל המצטרך.

[=קראתי בשמחה

במכתבכם, בקשר

להזרתכם בעניני

הקייטנא, וכן בעלכם.

ושיהי' זה להוספה

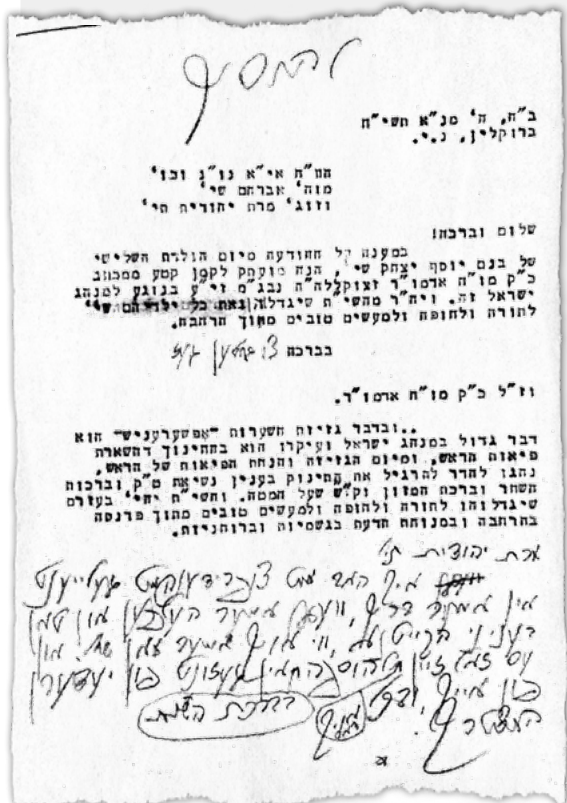
בברכת השי"ת בבריאות

של כל אחד מכם, ובכל

המצטרך]

(מכתב ה' מנ"א תשי"ח -

לא נדפס באג"ק)

מברק לגן ישראל

הגהות בכת"ק על נוסח המכתב למחנות גן ישראל -ה'תשמ"ח (המכתב נדפס בתורת מנחם תשמ"ח ח"ד עמוד 24)

בהתחלתו הורה הרבי למזכירות:

מהיר

גם לטלפן

על התאריך של מכתב המזכירות בו נכתב "ימי הגאולה, תשמ"א" תיקן הרבי

וכתב: **ט"ז תמוז תשמ"ח**

על המכתב עצמו שנכתב ע"ג המכתב של י"ב י"ב תמוז ה'תשמ"ה מחק הרבי

התאריך וכתב: **עש"ק .. הקהל (ככהמצו"ב)**

בסופו אחרי "ועי"ז גם ממהרים קיום היעוד" כתב הרבי:

ולציון יאמר גו' והוא יכוננה עליון

על מה שנכתב "בגאולה הכללית האמיתית והשלימה" מחק הרבי "הכללית"

בהערות מחק הרבי מה ששיך לשנת תשמ"ה וכתב:

ולציון .. עליון: תהלים .. [=היינו להשלים הפרק והפסוק]

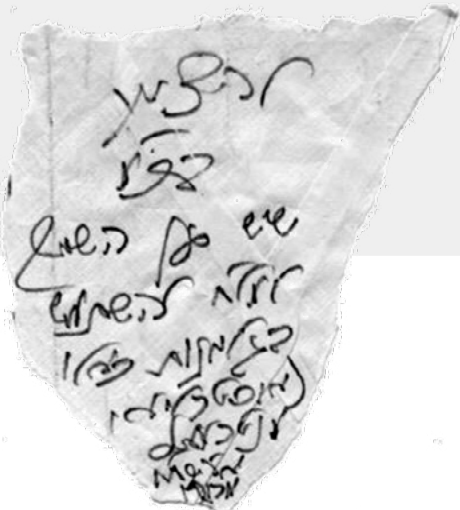
ועל מה שנכתב "וע"י התפלה על הגאולה" מחק הרבי "התפלה על

הגאולה" וכתב: **הפצת**

גליונות גן ישראל

על טופס בלנק של מחנה "גן ישראל" בשנת תשי"ח, הורה הרבי:

להציע
 בכ"מ [=בכל מקום] שיש גן השייך
 למל"ח להשתמש
 בגליונות כאלו
 (אוסטרליא,
 מנטרעאל
 אה"ק ת"ו
 מרוקו

**CAMP
 GAN ISRAEL INC.**
 Under the Supervision
 of the
MERKOS L'INYONEI CHINUCH

**מחנה
 "גן ישראל"**
 חנה הנחנה
 סוואן לייק, ניו יורק

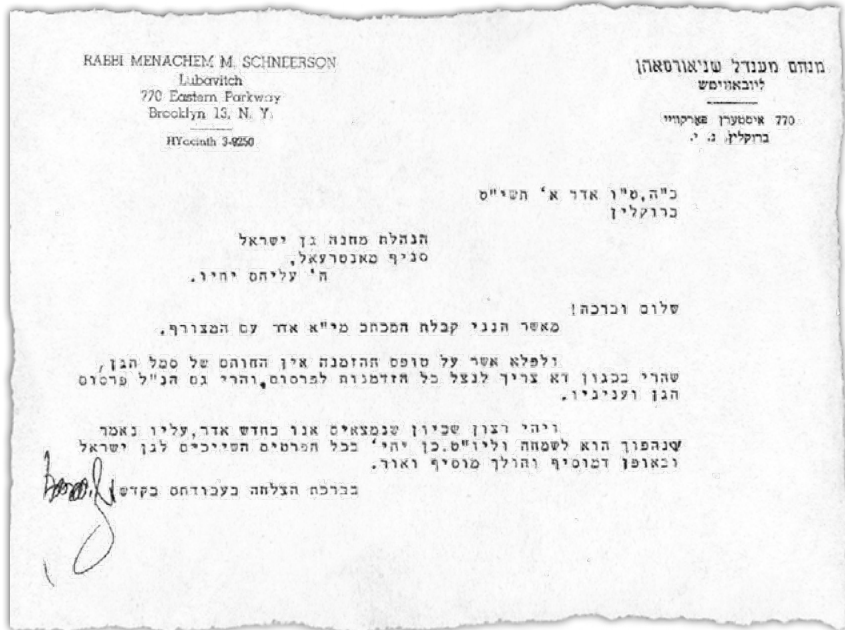
SWAN LAKE, N. Y.

City Office:
 770 EASTERN PARKWAY
 Brooklyn 13, N. Y.
 PResident 1-8314 - 1-8312

Camp Telephone:
 White Lake 147 - 337

סמל גן ישראל

בתור השלמה לכת"ק דלעיל מובא בזה מכתב להנהלת גן ישראל מאנטרעאל
בקשר לסמל גן ישראל (אשר לא נדפס באג"ק)

קייטנא גן ישראל שבכפר חב"ד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן שארקי
ברוקלין, נ. י.

הו"ח א"א נוי'ס מלאכתו מלאכת
שמים סוה' ישראל צבי שי' הלוי

בי"ח חסון חשי"ט
ברוקלין

שלום וברכה!
מאשרים קבלה מכתביו מיו"ד חסון וחוקרם, כמ' כותב
רי"פ מהנעשה אצלו ובי"ב.

ונעם לי ביחוד לקרוא במכתבו מהנעשה בהקייטנא גן
ישראל אשר בכפר חב"ד, ואשר גם בחו חת"י שם היא, ובכלל מעניני
הבנותאצ"כסר חב"ד.

וחקוה' חזקה אשר גם בעניני הבנים אצ"כסר חב"ד
ישראל, חת"י סדר מחאים ועוד יו"ח, שח"י נצטוינו להעלות בקדש,
זיהי רצון שיבשר טוב בענינים הכלליים והפרטים גם יחד.

ומי"ן מצרים אלו, נזכה בעגלא דידן שיהפכו לששון
ולשמחה ולקיום היעוד דנחלה בלי מצרים.

בברכה לבשוים

נחשב השילוח רז"ע נחבל מכתבו ממוצ"ש"ק מבקרר בקריית
גת, וח"ח ח"ח על הכשו"ט.

§ כשהילדים חוזרים ממחנות קיץ

מנשר מיוחד של צעירי אגודות חב"ד בה הובאו שיחת כ"ק אדמו"ר שנאמרה שבת מברכים אלול ה'תשל"ג (הודפסה בלקו"ש חי"ד עמוד 261) בה נאמר:

..וכן יש להשתדל ולנצל במיוחד ימים אלו בהם חוזרים עתה הילדים ממחנות הקיץ לבתיהם ומתכוונים לתחילת שנת הלימודים החדשה, הנה צריכים להשתדל שמיד כשחוזרים לביתם וגם קודם תחילת הלימודים שיהי' חינוכם על טהרת הקודש, ובפרט להשתדל אשר ילדים אלו (וכל ילדי ישראל) יפנו ויתקבלו ללמוד בבתי ספר כשרים, בי"ס על טהרת הקודש. ובודאי תפרסמו כל הנ"ל בכל אופני פרסום ובקרב הודיענונו נא מכל הנעשה בזה.

בכבוד רב ובברכה כתיבה וחתימה טובה
צעירי אגודות חב"ד

①
וכן יש להשתדל ולנצל במיוחד ימים אלו בהם חוזרים עתה הילדים ממחנות הקיץ לבתיהם ומתכוונים לתחילת שנת הלימודים החדשה, הנה צריכים להשתדל שמיד כשחוזרים לביתם יתחילת הלימודים שיהי' חינוכם על טהרת הקודש, ובפרט להשתדל אשר ילדים אלו (וכל ילדי ישראל) יפנו ללמוד בבתי ספר כשרים על טהרת הקודש.

י"א ק"א

א"א א"א

ובודאי תפרסמו כל הנ"ל בכל אופני הפרסום, ובקרב הודיענונו נא מכל הנעשה בזה.

בכבוד רב ובברכה כתיבה וחתימה טובה
צעירי אגודות חב"ד המרכזית

הנקודה התיכונה של הנהגת הקעמפ

מודעה של צעירי אגודות חב"ד בה נכתב השיחה של הרבי מאשתקד בקשר לחשיבות הקעמפים, הרבי הגי' המודעה תיקן בכמה מקומות והוסיף לפני הקטע "הנקודה התיכונה של הקעמפ גן ישראל":

וזה צ"ל גם

נקודה התיכונה של הנהגת הקעמפ

לשם שולחים ההורים את

ילדיהם לקיץ הבא, וזוהי

ג"כ

על מה שכתוב "לאפשר

להילדים אשר בזמן

הקיץ הנה לא רק

בשעות הספורות

שלומד אלא גם בשאר

שעות היום ימצא באויר

כזה שיביא לו כוחות

חדשים" מחק הרבי

המילה "הנה" וכתב:

אשר

על מה שנכתב "ע"י

שנרכש אותם תחת

כפני מחנות" תיקן הרבי

ל: כנפי

ואחרי המילה מחנות

כתב: כאלו אשר

מאפשרים את כל הנ"ל

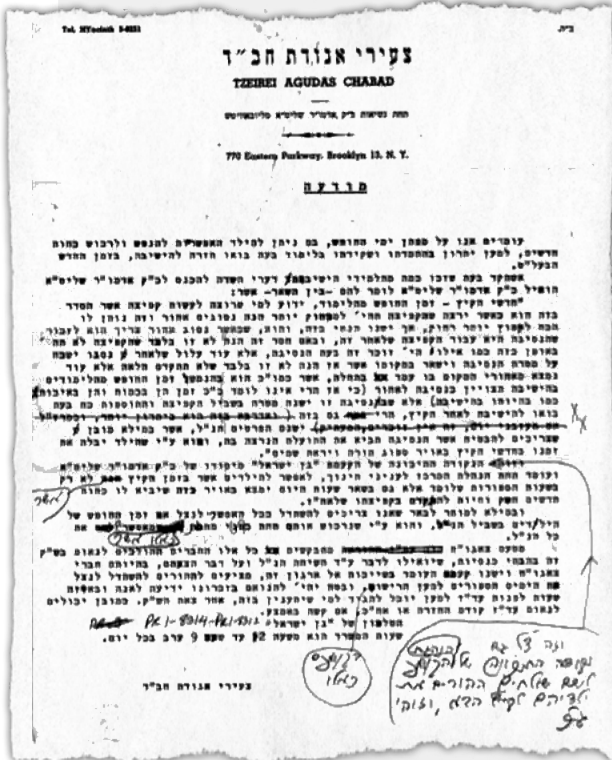
בסופו נכתב "מציעים

לההורים להשתדל לנצל

הימים הספורים למען

הרישום" הרבי הוסיף:

בקעמפס כאלו

§ הגהות עבור הודעה לעיתונות תשל"ז

הודעה לעיתונות מחודש סיון תשל"ז, ע"ד הצעת כ"ק אדמו"ר לנצל את ימי הקיץ לקידום חינוך יהודי.

על מה שנכתב "לקדם חינוך יהודי" תיקן וכתב:

[=ביצור והרחבה של...]. Fortifying and expansion of the

על מה שנכתב שימי הקיץ הם זמן מסוגל להיות במחנה קיץ יומי, או במחנה קיץ, תיקן הרבי וכתב:

[=ולפחות קעמפ יומי]. Or at least a day camp

על מה שנכתב שהאזירה שקיבלו במחנה קיץ תישאר איתם במשך השנה, תיקן הרבי וכתב:

[=זמן זה, ולשנה הבאה]. Semester and the year to come

על מה שנכתב בנוסף לפעילויות הרגילות במחנות קיץ שאיזה זמן יוקבע ללימוד עניני יהדות, מחק הרבי תיבת some [=איזה].

FOR IMMEDIATE RELEASE

LUBAVITCHER REBBE PROPOSES SUMMER TIME BE USED
FOR FURTHERING JEWISH EDUCATION

*for the
and of the
of the*

NEW YORK (LNS) - "The summer vacation period should be utilized for furthering the Jewish education of children," said the Lubavitcher Rebbe.

In his public appearances before, during and after the Shavuoth holiday, the Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem M. Schneerson, repeatedly called upon Jews to foster Ahavat Yisroel (love of fellow Jew) and to get involved in advancing the Jewish education of young Jews.

"During the summer months when children are not restricted to school discipline and are less inhibited by their secular studies, it is an excellent time to give them every opportunity to attend a day-camp or at least a day camp, for overnight camp which is administered by a staff who treasure the Torah-trust way of life, and that together with their regular recreational activities some time be set aside each day for Jewish educational study and instruction. This summer experience could imbue the young boy or girl with the necessary warmth and vitality ^{of youngsters} which would remain with them for the rest of the year. *becomes and the year to come*

In his address to some 2,000 women gathered at Lubavitch World headquarters for their annual convention the Rebbe spoke of the primary

- more -

role of the Jewish woman in Jewish life, and of the Biblical command to Moshe Rabbeinu prior to receiving the Torah, that he first speak to the women about the Torah and afterward to the men. The Rebbe quoted the Midrash which relates that only after the Jewish people pledged that their children would be guarantors that the Torah would be cherished and observed did G-d consent to give them the Torah.

The Rebbe said that it was by far and away the woman's obligation and privilege to raise and influence her children in the light and warmth of Torah.

The Rebbe said that parents always want to provide more opportunity for their children than they themselves may have had as youngsters. "We find the prevailing mood," the Rebbe said, "that parents who have not been blessed with a proper Jewish upbringing desire to provide their children with every opportunity to do so." In many instances such parents do not know to whom to turn, and how they can go about achieving this opportunity. Every parent should be sought out and be provided with the wherewithal to give their children the best Jewish education, the Rebbe said.

נקודות וראשי פרקים מהתוועדות ט"ו תמוז ה'תש"כ

רשימת נקודות וראשי פרקים מהתוועדות ט"ו תמוז ה'תש"כ, במחנה ג'ן ישראל - שרשם הרבי בעצמו לפני ההתוועדות (ועיין בספר בנאות דשא עמוד 107 ותורת מנחם חלק כ"ח עמוד 222 הפענוח)

שנת המאתיים. השם גן יש'. - שייכות במיוחד - ההתחלה בחינוך ילדים קטנים שנות התענוג שלו.

[מסר] עד"ז כמובן הנהגת ת'.

סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר (שיום הגאולה) כמה סיפ'

עיקר החינוך - לעשות הת' בפ"ע. כללים בלימוד. היותר כולל - הבעש"ט איזהו חכ' הלומד - סו"מוע"ט וע"ט מאמר עשו לקש

[עדיין קטן ומה יכול לפעול - משל הה"מ דאב מרכין א"ע לבנו התינוק כו']

- מובן ביותר עפ"ד הבעש"ט דאהבת ישראל [יותר מלבן יחיד] - אבל הת' צ"ל נוגע לו ולעשות בכל לבו ואז יותר מתפלת הגדול וכמ"ר אדה"ז [להרים התינוק] בלא דו"ר. ועד"ז הבעש"ט (קוקוריקו).

ואיך יפעול הת' זה בעצמו - אדהאמ"צ היפך הפרי"ע

הבעש"ט שויתי (אינו ירא ביער

מזה שאפילו שכשרונותיו טובין. להוסיף על הפרוגרם צ"צ שרוצה [] ביגיעה דוקא

וע"ד הבעש"ט שחסר' ההתלהבות

ביותר ההתלהבות - מהר"ש יפה ש"א תענוג הבורא עד"ז הבעש"ט שלוקחים העוה"ב ושמה

[והבחינה המעשה אדנ"ע (היום יום) ועד"ז הבעש"ט] ושבהתלהבות בזה מוצאים

בכ"מ אויפטאן וע"ד אדנ"ע להכנסת כלה בוויין שנסע וכו' ועד"ז הבעש"ט ששלח הר"ח רפפורט לעשות ברכה.

-הנהגה כהנ"ל - מפי עוללים ויונקים שלפני המאסר והרי נצח.

מאבע"ש לה"מ ע"ח אור מלאכים.

מכתב לילדים החונים בקייטנות ומחנות קיץ ה'תשל"ג

ב"ה, ט"ו תמוז, ה'תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

לכל אחד ולכל ואחת מהתלמידים והתלמידות שעדיין לא הגיעו לגיל מצות - החונים בקייטנות ומחנות קיץ, בכל מקום ומקום ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

התקוה חזקה שהינכם מנצלים ימי הקיץ להחליף כוח ולחזק הבריאות - בריאות הגוף ביחד עם בריאות הנשמה, הקשורים זה בזה. וכיוון אשר בריאות הנשמה קשורה בתורה, כי היא חיינו ואורך ימינו ובמצוותי' - עליהן נאמר וחי בהם - בודאי הינכם משתדלים בלימוד התורה ובקיום המצוות ככל הדרוש. ובודאי תקויים ההבטחה - יגעת ומצאת.

בפרט רצוני להדגיש נקודה בקשר עם ימי "בין המצרים" הממששים ובאים - שבודאי ידוע לכם פרשת ותוכן הימים האלה,

והנקודה היא: שתתנו דעתכם על הזכות המיוחדת שיש לילדי ישראל, זכות הנוגעת לכל עם בני ישראל, על פי דברי דוד המלך עליו השלום: **מפי עוללים ויונקים יסדת עוז להשבית אויב ומתנקם** - להשבית גם אותו אויב שהביאנו ל"בין המצרים" ועודנו מתנקם בעמנו עד היום הזה, שהדרך לנצחו ולהשביתו הוא על ידי "עוז", היא תורתנו הקדושה הנקראת עוז, הנלמדת ובה מפי עוללים וגו'. ועד כדי כך גדול כוחם, אשר, כהודעת חכמינו זכרונם לברכה, אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן, הבל שאין בו חטא, כלומר, של ילדי ישראל שלא הגיעו עדיין לגיל מצות.

ובהמשך להאמור יש לשים לב במיוחד לדברי נביאנו, חזון ישע' בן אמוץ: **ציון כמשפט תפדה ושבי' בצדקה**. אשר אחד הפירושים של "משפט" בזה הוא - התורה. זאת אומרת שעל ידי לימוד התורה וקיום מצוותי', ובפרט מצות הצדקה, מקרבים הגאולה. וענין הצדקה הוא, בדומה להאמור בתחילת המכתב, צדקה עם הגוף וצדקה עם הנשמה: צדקה עם הגוף - כפשוטה, לתת צדקה לעניים, או להפריש לשופר של צדקה. וצדקה עם הנשמה היא להשתדל שיוסיפו החברים והידידים בעיני תורה ומצות, על ידי היות כל אחד ואחת מכם דוגמא חי' בזה, ולדבר עמהם בזה בדברים היוצאים מן הלב.

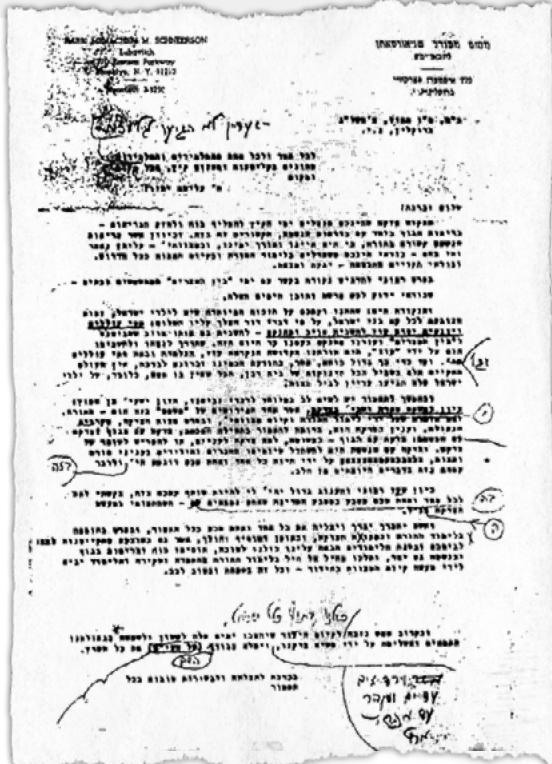
כיון שעז רצוני ותענוג גדול יהי' לי להיות שותף עמכם בזה, בקשתי לתת לכל אחד

ואחת מכם מטבע במטבע המדינה שאתם נמצאים בה - השתתפותי במעשה הצדקה הנ"ל.

והשם יתברך יברך ויצליח את כל אחד ואחת מכם בכל האמור, ובפרט בהוספה בלימוד התורה ובמצות הצדקה, ובאופן דמוסיף והולך, אשר גם בשוככם מהקייטנות ומהמחנות לביתכם ובשנת הלימודים הבאה עלינו כולנו לטובה, תוסיפו כוח ובריאות בגוף ובנשמה גם יחד, ותלכו מחיל אל חיל בלימוד התורה בהתמדה ושקידה והלימוד יביא לידי מעשה קיום המצוות בהידור - וכל זה בשמחה ובטוב לבב.

ובקרוב ממש נזכה כולנו, בתוך כלל ישראל, שיהפכו ימים אלה לששון ולשמחה, בגאולתנו האמיתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ וימלא כבוד השם את כל הארץ.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור,

פירות טובות

בכרחה לפירות טובות מ"גן ישראל"

RBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3.9250

מנחת מננדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, י"ג אלול, ה'תשכ"ז
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת צבאתא צבאתא הדו"ח ע"ד מחנה גן ישראל, ות"ח.
ובעמדתו בימי רצון, ימי חדש אלול - (ר"ח: אני לדודי ודודי
חדש הרחמים,
אשר בימים אלה, כדברי אדמו"ר הזקן, הסי"ח הוא ע"ד מלך
שמקבלין פניו בשרה, ואז רשאיין
- ומוסיף ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר: ויכולים -
כל מי שרצה - לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר
פנים וטראה פנים סוהקות לכולם",
יהי רצון אשר ימלא המלך משה"מ הקב"ה - עוד בהיותו בשרה -
כל בקשות ומשאלות לבבו לטובה של כל המקביל פניו, בהוכחי כלל
ישראל, ימלא אותם (כנ"ל) בסבר פנים יפות,
ויכתוב ויחתום את כל אחד ואחת לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה
והנגלה.

זרבה
ובכרחה כוח"ס

בימי רצון: ראה רש"י שמות לג, יא. סור וכו' או"ח סק"מ א, ר"ת. ל"י:
אבודרהם. פע"ח שכ"ד פ"א. ש' המסוקים שה"ש ו, ג. חדש הרחמים: ראה
ג"כ ד"ה אני לדודי, ש"ח. אדמו"ר הזקן: בלקו"ת ש' ראה דף לב.
רשאיין. ומבאר. יבוליים: להעיר מספרי (ראה יב, יז) הובא שם במרש"י
(המפרש פשוטו של מקרא): לא חוכל - יכול, אבל אינך רשאי. ומפניך
ומבאר: סד"ה לך אמר לבי, השי"ת. בסבר פנים יפות: ראה פיה"מ לאבות פ"א
פס"ו. - ולהעיר מסיה"מ שם (פ"ג מי"ב): בשמחה וזה יותר כו'. וי"ל שזהו
בחה"ס זמן שמחתנו כו' שלאחריו אלול ועטי"ת, הימים דשמאי - שם אורחותיו
(ראה לקו"ת שה"ש מח, ג) ואכ"מ. כל בקשות: ראה אוה"ל להצ"צ פ"א ראה
הגהות ללקו"ת הנ"ל (ע' חתח): וי"ל שאז באלול מאיר הארת בחי' יג'
מכילין הנ"ל גם בשושנה החיונה, ויכתוב ויחתום: להעיר ממש"כ בבר
קודש (בסופו) עה"פ מלפניך (דוקא) משפטי יצא (וראה ירוש' סנה" פ"ב
ה"ג). ישע"י לג, כב. ולהעיר מספ"ר (פי"ס, ה. נתבאר בד"ה וכה -
להצ"צ וכו'): לשעבר אני וב"ד כו' לעת"ל אני לבדי שנאמר כי הולך
לפניכם ה' ומאסיפכם אלקי ישראל.

§ הוספה: שלושה מכתבים באנגלית

By the Grace of G-d
6th of Adar II, 5719
Brooklyn, N. Y.

Committee of Beth Rivkah Youth

East St. Hilda, V&c.
Australia

Blessing and Greeting:

I was pleased to receive your letter of the 17th of Adar I, in which you report on your work in connection with your first Annual Summer Camp.

I hope that the contact that you have made with these girls during the camp season will be maintained by you also after the season and throughout the year. For, as you know, the purpose of this camp is to invigorate the campers both physically and spiritually, and the maintenance of contact will surely have a beneficial influence on the girls in their studies and conduct throughout the year. I need hardly emphasize that very often children find themselves in an undesirable environment and undesirable influences which must be counteracted. Therefore, it is advisable to arrange a reunion several times during the year, as is done in connection with our camps here in the States. Such days as Purim, Lag B'Omer, and the Festivals in general, provide good opportunities for such reunions, etc.

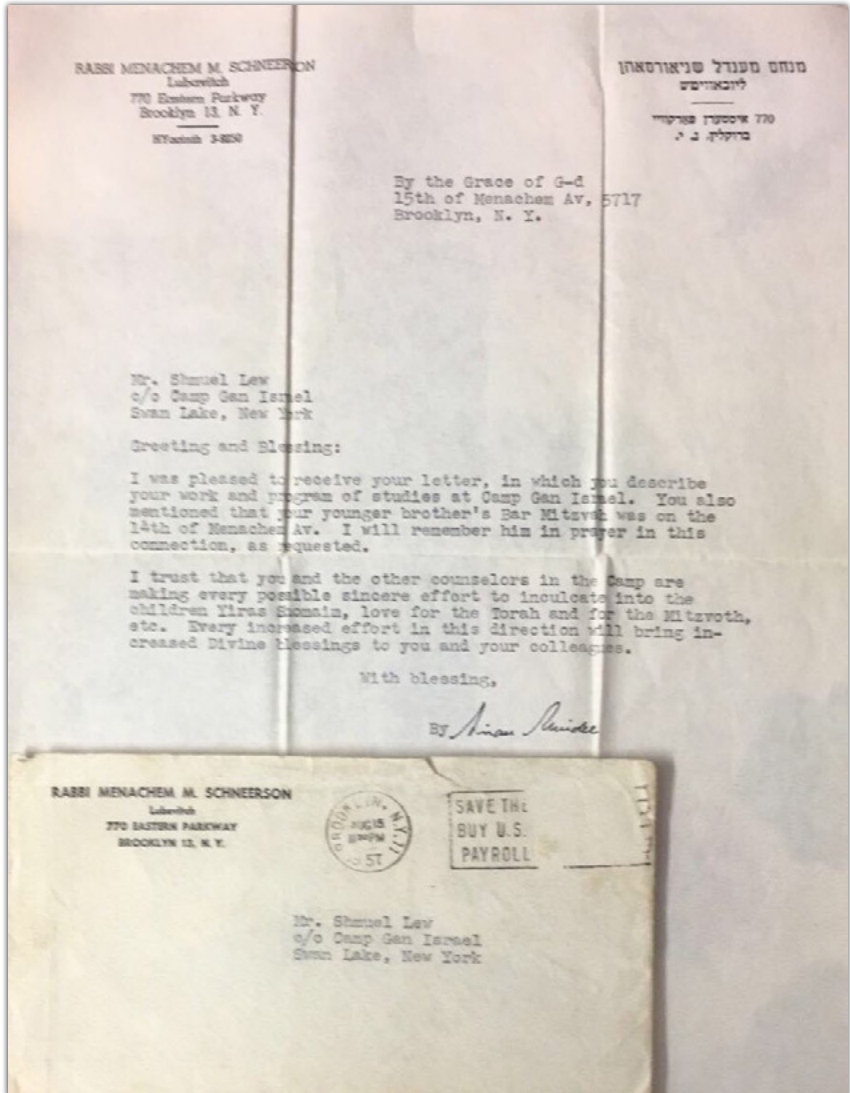
I send my prayerful wishes to all the Madrichos to make ever-growing strides in their own holy studies, and in all matters connected with daily life and conduct, for in order to be a source of inspiration and influence, one must possess a wealth of all those good things which one desires to impart to others.

Hoping to hear good news from you always,

With blessing,

I hope that you are in communication with the N'Shei U'Bnois Chabad, and it would be well also for you to communicate with the central organization of the N'Shei in Brooklyn, which you can do through our office.

§ הוספה: שלושה מכתבים באנגלית

Avec l'aide de D.ieu
15 Mena'hem Av 5717 (1957)
Brooklyn – New York

M. Chmouel Lew
Directeur de la colonie Gan Israël
Swan Lake – New York

Chalom et bénédiction

J'ai été heureux de recevoir votre lettre dans laquelle vous décrivez votre travail ainsi que votre programme d'étude dans la Colonie Gan Israël. Vous avez aussi mentionné que la Bar Mitsva de votre jeune frère a eu lieu le 14 Mena'hem Av. Je me souviendrai de lui dans la prière à ce propos – comme vous me l'avez demandé. J'ai confiance que vous ainsi que les autres moniteurs de la colonie effectuez tous les efforts possibles et sincères pour inculquer aux enfants la crainte de D.ieu, l'amour de la Torah et des Mitsvot etc. Chaque effort ajouté dans cette direction augmentera les bénédictions divines pour vous et vos collaborateurs.

Avec ma bénédiction

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהו
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
27th of Elul, 5724
Brooklyn, N. Y.

88, Windermere St.
Gateshead 8
Co. Durham, England

Greeting and Blessings:

After not having heard from you for some time, I received your letter of the 23rd of Elul. May G-d grant the fulfillment of your heart's desires for good in all the matters about which you write.

I read with special interest about your again being a Madrich in Camp Gan Israel, and I am gratified to read in your letter that you feel that the Camp was successful. I trust that the Madrichim are trying to keep in contact with their campers throughout the year, so that the seeds they planted in them could be watered and cultivated from time to time, in order to produce good fruits. May the Zechus of this work also stand you in good stead.

Wishing you a Kesivo vaChasimo Toivo

With blessing *M. Schneerson*

Avec l'aide de D.ieu
27 Élouh 5724 (1954)
Brooklyn New York

88 Windermere Str.
Gateshead 8
Co. Durham Angleterre

Chalom et bénédiction

Après n'avoir rien entendu de vous pendant un certain temps, j'ai reçu votre lettre datée du 23 Élouh. Que D.ieu accomplisse les désirs de votre cœur pour le bien, dans tous les domaines, comme vous l'écrivez dans votre lettre.

J'ai lu avec un intérêt particulier que vous avez de nouveau été moniteur dans la Colonie Gan Israël et je suis heureux de lire dans votre lettre que vous ressentez que la colonie a été un succès. J'ai confiance que les moniteurs tentent de garder contact avec leurs campeurs durant l'année afin que les graines qui ont été plantées soient arrosées et cultivées de temps en temps afin de produire de bons fruits.

Puisse le mérite de ce travail vous permettre de continuer dans cette voie.

Vous souhaitant Ktiva Ve'hatima Tova

Avec ma benediction

לעילוי נשמת

האשה החשובה השלוחה

מרת **אסתר** ע"ה

סוחר

בת ר' יעקב ומרת חסיבה ע"ה

בולוניי ביאנקור - צרפת

בפעולותיה זכתה לקחת חבל במהפכה הצרפתית למעליותא

זכתה להקים דורות ישרים שהולכים בדרך התורה ומצות

וחסידות חב"ד עוסקים בשליחות כ"ק אדמו"ר זי"ע

נפטרה ביום רביעי לפרשת יתרו

טו"ב שבט ה'תשע"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

